

S PLENUMA PROMETNIH INŽENIRJEV IN TEHNIKOV SLOVENIJE V KOPRU

Potrebe terjajo hitrejšo graditev

Nagel razvoj gospodarstva v vsej državi zahteva hitrejšo gradnjo koprskega pristanišča in tudi nujno povezavo Kopra z jugoslovanskim železniškim omrežjem

Plenum, ki ga je imela Zveza prometnih inženirjev in tehnikov Slovenije v sejni dvorani občinskega ljudskega odbora v Kopru minulo soboto in nedeljo, je bil za naš koprski okraj pomemben v dveh pogledih:

Na dnevnem redu sta bili med drugim predavanji »Koprsko železniška proga« (inž. Alojz Poljanšek) in »Koprsko luka« (inž. Miloš Gnuš) in drugi: prometni inženirji in tehniki koprskega okraja so na tem plenumu ustanovili svoje društvo. Pomembno je še to, da je razprava o navedenih predavanjih izzvenela v soglasno spoznanje, da so še hitrejša gradnja koprške tovarne luke in hitrejša ter odločnejša priprave za vzpostavitev železniške zveze s Kopro naloge, ki se

ne tičejo le koprskega okraja, temveč vsega našega gospodarstva.

Kot je namreč ugotovil v razpravi direktor podjetja »Pristanišče Koper«, so perspektive za dosedaj dveh milijonov ton blagovnega prometa čez koprsko luko mnogo bližje, kakor si je bilo mogoče misliti pred tremi, štirimi leti. Po izpolnitvi rekonstrukcijskih načrtov slovenske industrije bo v petih letih samo ta potrebovala Koper kot luko (za izvoz in uvoz) v obsegu 1.200.000 ton blagovnega prometa, temu pa je treba dodati vsaj še 700.000 ton generalnega tovara in 300.000 ton tranzita.

Prav te bližnje perspektive nas silijo, da vzamemo gradnjo železniške proge resneje v poštev. Po zadnji, zaenkrat samo v Ljubljani sprejeti varianti, naj bi potekala proga od vzhodnega konca starega Kopra ob levem bregu Rižane do naselja Rižana, kjer bi prečkala reko in se nadaljevala do Hrastovelj. Tu bi naredila lok in se obrnila nazaj, potekala tik izpod Podpeči do Črnotičev, od tu dalje pa po apnencu do Prešnice na obstoječi železniški progi Kozina—Reka.

Ta trasa je od številnih doslej že obravnavanih tras najugodnej-

ša: poteka namreč po gradbeno razmeroma najmanj zahtevnem terenu in je zato tudi najcenejša. Za rentabilnost proge je treba, da prepelje v obe smeri 781.000 neto ton blaga. Če vemo, da bo ta blagovni obseg spričo potrebnega razvoja koprške luke mogoče doseči v 5 ali 6 letih, postane jasno, da je gradnja te proge — kakor pravimo — potreba jutrišnjega dne.

Plenuma so se med drugimi udeležili tudi sekretar okrajnega komiteja ZK Koper Albert Jakopič-Kajtimir, pomočnik sekretarja sekretariata IS Slovenije Daniel Lepin in podpredsednik Zveze inženirjev in tehnikov Slovenije univ. prof. Friderik Gerl. Sekretar Albert Jakopič-Kajtimir je v razpravi med drugim poudaril, da bosta ta plenum in ustanovitve okrajnega društva prometnih inženirjev in tehnikov močno spodbudila strokovnjake te stroke k naglemu in kompleksnemu reševanju številnih prometnih vprašanj v okraju v kar največjo korist družbe. mf

Naročite

SLOVENSKI JADRAN

svojem v tujini

PROSLAVA OBLETNICE OSVOBODITVE SKOPJA

Velik odmev na Titov govor

V ponedeljek je LR Makedonija slavila velik praznik: obletnico osvoboditve svojega glavnega mesta Skopja. Ob tej priložnosti so dali v promet nov odsek Ceste bratstva in enotnosti med Grdelico in Skopjem v dolžini 138 km. Trak čez cesto je prerezal predsednik republike Josip Broz Tito in tako predal ta pomembni objekt velike mednarodne vrednosti svojemu namenu.

Nato je bil v Skopju velik mi-

ting, na katerem se je zbralo nad 200 tisoč prebivalcev mesta in okolice. Govoril jim je tovariš Tito, ki se je v svojem izjavljanju dotaknil perečih domačih in zunanjepolitičnih vprašanj našega časa. Vse svetovne agencije, listi in radijske postaje so prenašali dele Titovega govora in ga tudi obširno komentirale. Posebno so se zaustavljali pri delih govora, ki se nanašajo na Nemčijo, na odnose med Jugoslavijo in ZDA, na protijugoslovansko kampanjo Kitajske in Albanije in na XXII. kongres KP Sovjetske zveze. Jasna in odločna stališča Jugoslavije do vseh omenjenih zadev so bila sprejeta s posebnimi simpatijami zlasti v krogih vseh izvenblokovskih dežel. Poudarjajo posebno neomajno stališče, z vsemi državami, ki to želijo, vzdrževati vsestranske stike, toda brez kakršnihkoli pogojev, brez vmešavanja v notranje zadeve in v politiko pogodbenih partnerjev. Posebno pozornost so vsi posvetili tudi izjavi, da je sreča, ker danes obstajata dve Nemčiji, da ni samo ena, revanšistična, ki pripravlja obračun s tistimi, ki so se nekoč zakonito bojevali proti njenemu nasilju.

KOPRSKI OKRAJ VRNIL OBISK PULJSKEMU

Uspešna izmenjava izkušenj

Minulo sredo so predsedniki občinskih odborov SZDL koprskega okraja skupaj s predsednikom in sekretarjem okrajnega odbora SZDL Koper Gustavom Guzejem in Mirom Okretičem vrnil obisk organizaciji SZDL puljskega okraja. V Pulju je bil namreč sestanek občinskih predsednikov in vodstev SZDL puljskega in koprskega okraja —, podobno kakor je bil 22. maja letos v Kopru.

Predstavniki Socialistične zveze obeh okrajev so na podlagi poročil in obširne razprave izme-

njali bogate delovne izkušnje uveljavljanja te naše najbolj množične politične organizacije predvsem kot najširše oblike družbenega upravljanja na vseh področjih življenja, predvsem pa o tem, kakšen je njen delež pri uveljavljanju novega gospodarskega sistema in razvoju življenja v komuni.

Na nekatere najbolj tehtne izkušnje in probleme s posvetovanja se bomo še povrnili, ker je ob zaključku lista posvet še trajal.



Tovariš Miloš Minić v Kopru

V petek, 10. novembra, je obiskal koprski okraj predsednik Izvršnega sveta LR Srbije Miloš Minić. Na njegovi poti po okraju so ga spremljali predsednik IS LR Slovenije Boris Kraigher, član IS LR Slovenije Jože Ingolič, sekretar Okrajnega komiteja ZK Koper Albert Jakopič-Kajtimir in predstavniki okrajnega ter občinskega ljudskega odbora. Predsednik Miloš Minić je obiskal kokošjo farmo v Neverkah, v Kopru pa si je ogledal luko in Tomos. Po podrobnem ogledu tovarne Tomos se je v sejni dvorani upravnega odbora zadržal v daljšem razgovoru s člani svojega spremstva in z direktorjem Francem Pečarjem. Sodelavcu Radia Koper je izjavil, da so njegovi vtisi o gospodarskem napredku v okraju več kot pozitivni, čeprav seveda ni imel možnosti, da bi videl vse, kar je delovno ljudstvo tega okraja storilo v nekaj zadnjih letih ob podpori in pomoči republiških in zveznih organov. Poudaril je, da je doseženi gospodarski napredek solidna osnova za doseganje večjih uspehov v naslednjih letih. Na sliki: tovariš Kajtimir tolmači Milošu Miniću zasnovano in bodoči razvoj koprskega pristanišča

BOGAT PROGRAM PRIREDITEV V ČAST 20. OBLETNICE VSTAJE IN USTANOVITVE JLA

Z ROKO V ROKI NA POSTOJNSKEM

Občinski odbor SZDL v Postojni je izdelal pred dnevi bogat in izredno pisan program prireditev v čast 20. obletnice ustanovitve JLA.

Meseca decembra bodo v Planini, Studenem, Bukovju, Šmihelu, Prestranku, v Kapanah, Dolanah in v Zagorju obširni mitingi, na katerih bodo govorili o vlogi JLA. Na mitingih bo z izbranim programom nastopala tudi kulturna skupina, sestavljena iz pripadnikov JLA in članov postojnske DPD Svobode.

Od 1. do 22. decembra bodo po

SEMINAR V STRUNJANU

Včeraj se je začel v domu glavnega odbora SZDL v Strunjanu dvodnevni seminar za sekretarje občinskih odborov SZDL našega okraja. Na seminarju obravnavajo naloge Socialistične zveze o vseh aktualnih političnih vprašanjih, o metodah dela občinskih odborov SZDL, finančno problematiko in podobno. Referenta za osrednje teme sta predsednik okrajnega odbora SZDL Gustav Guzej in organizacijski sekretar Miro Okretič.

Vzporedno s seminarjem poteka tudi skupen posvet blaginje občinskih odborov SZDL.

PRED 29. NOVEMBROM

Za Dan republike pripravljajo v Ilirski Bistrici več proslav. Na večer pred praznikom bodo priredili slavnostno akademijo z bogatim kulturnim sporedom. Sodelovali bodo pevci domače Svobode in Glasbene šole ter dramska skupina. Proslave bodo priredili tudi po vaseh kot v Knežaku, Kuteževem, Jelšanah, Premu in drugod. Programe pa bodo pripravile osnovne šole.

PO XXII. KONGRESU KP SOVJETSKE ZVEZE

brišejo sledove za Stalinom

Po vsej Sovjetski zvezi gre val čiščenja ostankov Stalinovega spomina. Odstranjujejo vse njegove spomenike in slike, spreminjajo po njem imenovane ulice in gospodarske organizacije ter ustanove. Tako so mesto Stalinograd preimenovali v Volgograd in prav tako tudi vso pokrajino. V nekaj desetletjih je to že tretje ime tega mesta (prvotni Caricin).

šolah in vaseh predavanja o nastanku in vlogi JLA. Šolska mladina bo pisala o tej temi posebne šolske naloge, neposredno pred Dnevom JLA, 22. decembra, pa bodo ob priložnosti razgovorov na šolah nagradili 21 najboljših nalog z nagradami.

V nedeljo, 17. decembra, bodo vojaki in mladina pomerili svoje znanje o temi »Kaj veš, kaj znaš o naši ljudski armadi« v Kulturnem domu v Postojni, nakar se bodo udeleženci tekmovanja razvedrili na družabnem večeru v hotelu »Javornik«.

20. decembra zvečer in dan kasneje bosta v Pivki odnosno v Postojni svečani akademiji v čast Dneva JLA. Kulturnemu sporedu bo v obeh krajih sledil družabni večer.

22. decembra ob 11. uri bo v Postojni veliko množično zborovanje, ki mu bodo prisostvovali

Postojnčani in pripadniki krajevnih garnizij JLA. Istega dne bo v Postojni in Pivki sprejem pionirjev, predsednik ObLO Postojna Adolf Gerželj pa bo priredil poseben sprejem za pripadnike JLA.

Poleg številnih športnih dvbojev med društvi Partizan in vojnimi moštvi bo šolska mladina obiskala 22. decembra krajevnega garnizije JLA na Postojnskem.

Karže torej, da nameravajo v postojnski občini proslaviti dvajseto obletnico ustanovitve JLA množično, s številnimi in kvalitetnimi prireditvami, ki naj še enkrat potrdijo nerazdvojno vez med narodom in ljudsko vojsko, vez, ki se je klenila in sklenila v NOB. Za razliko od prejšnjih let bodo za letošnji 22. december deležne številnih kvalitetnih prireditev tudi vasi v okolju Postojne in Pivke. (ma)

OBSEŽNE PRIPRAVE NA PROSLAVE 20. OBLETNICE VSTAJE IN USTANOVITVE JLA

Osrednje slavlje bo v Rudem v Bosni

V vrsti letošnjih proslav jubilejnega leta vstaje in revolucije jugoslovanskih narodov bo prav gotovo med najlepšimi slavlje v vzhodno bosanski vasi Rudo, kjer je bila 22. decembra 1941 rojena naša ljudska armada. Na ta dan pred dvajsetimi leti je bila v Rudem z ukazom Vrhovnega komandanta narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije tovariša Tita ustanovljena prva redna vojaška enota te vojske — I. proletarska brigada. Tovariš Tito je enoti že ob ustanovitvi napovedal slavno prihodnost in I. proletarska se ni vsa dolga leta gigantskega boja

za svobodo nikoli izneverila tej napovedi. Izpolnila je še veliko več kot samo pričakovanja in upe vseh svobodoljubnih Jugoslovancev in drugih ljudi po vsem svetu, ki so se v zadnji vojni bojevali proti mračnim silam fašistične koalicije. Prva proletarska je bila kovačnica vojaških in političnih kadrov naše revolucije, bila je temeljni kamen naše ljudske armade in osnova naše moči, udarna pest naše revolucije. V najtežjih trenutkih našega boja je vedno častno izpolnila svojo dolžnost in s svojo visoko moralno in vojaško močjo zadajala okupatorjem in njihovim domačim hlapcem smrtno udarce. Krvavela je tudi sama, toda prelita kri hrabrih proletarcev je bila seme, iz katerega je klil vedno močnejši upor, so vstajali vedno novi borci.

Zdaj se bodo 22. decembra vsi preživeli borci te enote zbrali v Rudem, da se po dvajsetih letih spet srečajo med seboj. Rudo se na ta slavnostni dogodek živo pripravlja. Vse mestce so prenovili, postavili so več spominskih plošč in na mestu, kjer je bil ob ustanovitvi zbor brigade, lep spomenik. Napeljali so vodovod in elek-

triko, popravili stare in sezidali nekaj novih poslopij, uredili ulice in nasade.

Na trgu bodo 22. decembra odkrili spomenik I. proletarski brigadi, pred tem pa bo veliko ljudsko zborovanje, na katerem bodo obudili spomin na slavne dni ljudske revolucije in osvobodilnega boja s posebnim pogledom na pomen in vlogo JLA v tem boju.

Sprehod PO SVETU

VPRAŠANJE NEMCIJE IN BERLINA SPET V OSPREDJU

Se vedno nerešeno vprašanje Berlina, ki postaja čedalje bolj resen kamen spotike med Vzhodom in Zahodom ter neposredno ogroža mir v svetu, je te dni zopet na dnevnem redu diplomatskih razgovorov. Svetovna javnost se posebnost zanima za domnevni nov sovjetski načrt o ureditvi berlinske krize ter o razgovorih zahodnonemškega veleposlanika v Moskvi Krolla s premierom Hruščevom. Zvedelo se je, da Hruščev sicer zavrača nekatere Krollove predloge, da pa je vendarle pripravljen nekatere njegove ideje z zanimanjem proučiti. Na Zahodu prevladuje tudi mnenje, da se zde najnovejši sovjetski predlogi zmernejši in zato ne bi smeli zavrniti možnosti pogajanj za dokončno ureditev berlinske krize. Bonn sam pa je Krolla odpoklical na zagovor ter trdi, da je Kroll vodil to akcijo nepooblaščen.

KATANGA PRED OZN

Predsednik osrednje kongoške vlade Ciriil Adula je pred dnevi pozval Organizacijo Združenih narodov, naj bi dokončno likvidirala odcepitve Katange. Adula

je med drugim izjavil, da pričakuje od sedanjega zasedanja Varnostnega sveta jasna stališča o praktičnih ukrepih za likvidacijo odcepitve Katange.

Po vestih iz dobro obveščenih krogov naj bi pripadnikom plemena Baluba uspelo prevzeti oblast v dveh velikih središčih Severne Katange, kjer je prebivalstvo sovražno razporejeno do Combeja. Na posvetovanju v Leopoldvillu pa je osrednja kongoška vlada proučila tudi možnost o morebitni večji ofenzivi proti Katangi.

BEN BELA V BOLNIŠNICI

Kot je znano, je po petnajstih dneh gladovne stavke premestila francoska policija podpredsednika alžirske vlade Ben Bela in druga dva ministra iz zapore v gradu Turquant v neko bolnišnico v okolici Pariza. Gre za nasilno premestitev najbolj odločnih alžirskih borcev za svobodo, zato je razumljivo vzbudil ta ukrep v Alžiru val ogorčenja. Notranji minister alžirske vlade Krim Belkasem je v zvezi s tem novim incidentom pozval vse prijateljske dežele, naj zavstavi vse sile, da bi francoske oblasti izpustile vseh pet alžirskih ministrov, kar naj bi prispevalo k uspehu pogajanj za ureditev alžirskega vprašanja.

KPI O XXII. KONGRESU KP SZ

XXII. kongres KP SZ je sprožil vrsto razprav o sklepih kongresa, ki da nudijo močno podporo KPI v boju zoper protisovjetsko in protikomunistično gonjo. Posebno je zanimiva ocena člana CK KPI Robottija, ki je bil dlje časa zaprt v Sovjetski zvezi. Robotti pravi, da je v razdobju, ko je vladal v SZ kult osebnosti, bila v inozemstvu organizirana zarota zoper mnoge zaslužne tovaršice v vrhovih sovjetske oblasti in da so slonele obtožbe na potvorjenih dokumentih nemškega gestapa. S tem, da je bila osvetljena doba kulta osebnosti in številne napake v zvezi z dogodki v SZ v času stalinizma, je po izjavi Robottija dobila tudi KPI konkreten nauk za pravilno ideološko vzgojo svojega članstva in za spoštovanje zdravega duha v Partiji.

SESTANEK KOPRSKIH IZREDNIH SLUŠATELJEV MARIBORSKE VIŠJE KOMERCIJALNE SOLE

Nerazumevanje - vzrok za slab odziv

Menda je le malokomu znano, da je mariborska Višja komercialna šola omogočila izredni študij vsem že zaposlenim osebam, ki izpolnjujejo zanj pogoje — bodisi, da imajo popolno srednjo šolo, ali pa jim je bila priznana ustrezna kvalifikacija na delovnem mestu. Zal si ta izredna priložnost za pridobitev višje komercialne strokovne izobrazbe v našem okraju ni utrla poti v takšnem obsegu, kot je to bilo pričakovati sprito močnega zastopstva transportnih in industrijskih podjetij z rednim poslovanjem s tujino, zunanje-trgovinskih podjetij, Pristanišča Koper ter raznih agencijskih zastopstev. Tako je naš okraj za stopan z vsega 38 slušatelji od skupnega števila 800 izrednih slušateljev iz vse Slovenije.

Krivični bi bili, če bi posplo-

Prejšnji teden je bila v Ljubljani redna letna skupščina Kluba študentov koprškega okraja, ki so se je udeležili tudi nekateri predstavniki okraja in nekaterih občin. V minulemu letu je priredil klub skupaj z goriškimi študenti kulturno zabavni večer v počastitev 70-letnice primorskega pisatelja Franceta Bevka, skupaj s prekmurskimi študenti so priredili družabni večer, v Postojni so organizirali akademski ples, v Portorožu seminar za člane in pohod po partizanskih poteh na

Krasu in Vrheh v aprilu in več posvetovanj s srednješolci.

Kakor vsako leto, so tudi tokrat ugotovili precej težav, ki močno otežkočajo delo kluba. Med največje sodijo pomanjkanje klubskega prostora, saj morajo imeti vse sestanke v zasebnih sobah ali v gostilnah; premajhno zanimanje študentov za svoj klub; preskromna gmotna sredstva kluba in problem štipendij.

Kar zadeva gmotna sredstva pa velja omeniti, da je v lanskem letu okraj nakazal klubu 500 tisoč

dinarjev. To pa je premalo, da bi mogel klub uspešno izvršiti vse svoje akcije. Ne bi bilo napak, ko bi po svojih močeh pomagale tudi posamezne občine. Lani je na primer občina Sežana omogočila klubu, da je lahko izvedel tako uspehi pohod na Krasu.

Glede štipendij so na skupščini ugotovili, da so preizkusi in da nikakor niso v skladu z naraščajočimi življenjskimi stroški. Povprečje štipendij je okrog 8 do 10 tisoč. Marsikdo stanuje privatno in mora odniti za skromno bico 3 do 6 tisoč. Kaj mu ostane? Bore malo, vendar se mora s tem preživljati. Od doma nima štipendiranec kaj pričakovati, vrh tega je pa tudi novi režim študija na univerzi takšen, da si ne more vzeti časa za honorarno zaposlitev. Če kdo dela honorarno, trpi zaradi tega njegov študij.

Študentje so na skupščini predlagali, naj bi imeli v »Slovenskem Jadranu« svoj kotic, prek katerega bi seznanjali ljudi o svojem delu in svojih težavah.

Novi odbor, ki so ga izvolili, je sprejel nalogo, da bo skušal rešiti vse te probleme, da bo poglubil sodelovanje s srednješolci in tudi letos organiziral pohod po partizanskih poteh, tokrat po Pivškem. Po splošnem mnenju je ta akcija od vseh najbolj uspela, saj je moč tako najbolje in najneposredneje povezovati prijateljske stike z ljudmi in kraji, iz katerih študentje prihajajo.

Nekaj o delu SZDL v Komnu

Od izvolitve pred letom dni se je krajevni odbor SZDL v Komnu sestel sedemkrat, ob krajevnem prazniku 15. februarja pa je imel slavnostno sejo. Na sejah je obravnaval vrsto vprašanj in mnoga teh vprašanj so tudi uspešno rešili. To pa ne bi bilo mogoče, ko bi odbor že takoj v začetku ne zastavil svojega dela pravilno. Vsakega člana so zadolžili za posebno nalogo. Tako je lepo uspela proslava 20. obletnice

vstaje ter vrsta drugih akcij, ki jih je bil predvidel delovni program.

Odbor je vabil na svoje seje tudi zastopnike posameznih sekcij, s katerimi je pretresal nekatere probleme. Med sekcijami sta se najbolj izkazali sekcija za prosveto, šolstvo in telesno vzgojo, ki je skupaj s PD »15. februar« uredila klubske prostore, ter sekcija za komunalno dejavnost, ki je zasnovala poseben program dela in tesno sodelovala s krajevnim odborom pri reševanju komunalnih problemov. Na pobudo članice SZDL, predmetne učiteljice Marijane Lenassi, je po daljši prekinitvi spet začel delovati krajevni odbor RK. Zbral je lepo število aktivnih članov ter uspešno izvedel krvodajalsko akcijo.



V Moskvi so ob XXII. kongresu KP Sovjetske zveze pomedli z Rdečo ploščadi spomenik Stalina, hkrati pa so odkrili velik spomenik Karlu Marxu, ki ga doslej v sovjetski metropoli še ni bilo. Gornja slika kaže novo sovjetsko partijsko vodstvo in vodje delegacij komunističnih partij dežel po končanem kongresu pred Marxovim spomenikom.

Novice IZ ZASKEGA

ZAHTEVE PO ZNIZANJU CEN V OBČINSKIH MENZAH

Na seji tržaškega občinskega sveta so razpravljali o socialistični resoluciji proti zvišanju cene obedov v občinskih menzah. Svetovalci so zahtevali, naj cene znižajo na prejšnjo raven.

ENOTNA STAVKA SLOVENSKIH ŠOLNIKOV

V Trstu je pretekli teden v celoti uspešna enotna stavka vseh učnega osebja na slovenskih osnovnih šolah, na slovenskih srednjih šolah pa je stavalako, podobno kot na italijanskih zavodih, samo upravno in strojno osebje. Stavka slovenskih šolnikov je bila povezana s sindikalnim gibanjem vseh državnih uslužbencev.

VELESEJEM ALPE-ADRIA

Na seji odbora Trgovinske zbornice so pozdravili pobudo ljubljanske Tr-

govinske zbornice za alpski velesej, ki naj bi ga priredili v Ljubljani v sporazumu z avstrijskimi in italijanskimi trgovinskimi zbornicami obmejnih pokrajin. Jugoslovani in Avstrijci so že dosegli o tem sporazumu, zdaj pa teče pogajanja med trgovinskima zbornicama iz Vidma in Gorice.

DEVINSKO-NABREŽINSKA OBČINA JE TURISTIČNO PODROČJE

Na sestanku tretje sekcije osrednjega sveta za turizem so sprejeli sklep, da proglasijo obalni predel devinsko-nabrežinske občine za turistično, letovišarsko in zdraviliško področje. Zdal bodo v teh krajih ustanovili avtonomno ustanovo, ki bo imela pravico do znatnega dela dohodkov od davka na turistični promet.

SEMINAR ZA ODBORNIKE

Svet za šolstvo ilirskobistriške občine je pred nedavnim priredil enodnevni seminar za člane šolskih odborov. Namen tega seminarja je bil, da bi seznanil člane šolskih odborov z njihovimi nalogami in pravicami. Na seminarju so razpravljali o šolskem sistemu o delovnih odnosih na šolah, o poslovanju mlečnih kuhinj itd. Seminarja se je udeležilo članov iz 13 šolskih odborov.

Napoved vremena

od 17. do 23. novembra

Preko zahodne Evrope prodira v Sredozemlje hladni zrak, zaradi katerega je prišlo do poslabšanja vremena. V tem času lahko pričakujemo spremenljivo vreme z dežjem in slabotnim severozahodnim vetrom.

IZ DELA SOCIALISTIČNE ZVEZE NA SEZANSKEM

V GORNJI BRANICI SO DELAVNI

Krajevni odbor SZDL v Gornji Branici je sprejel več važnih nalog in med najnujnejše naloge sodi vsekakor nadaljevanje gradnje krajevnega vodovoda. Po daljši prekinitvi so z deli zopet začeli. Ni dvoma, da bodo že prihodnje leto stavili veliko delovno zmago. Vsekakor bo potrebno, da se za to pomembno gospodarsko akcijo ogrejejo in tisti, sicer zelo redki posamezniki, ki se skušajo otresti dolžnosti, čeravno bo tudi njim vodovod mnogo koristil.

Organizacija SZDL bo tudi v bodoče sodelovala s krajevnim odborom pri reševanju običajnih komunalnih problemov, kakor so popravilo in ureditev vaških poti in podobno. Pri političnem delu



Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Rastko Bračič. Izhaja vsak petek. Izdaja CZP Primorski tisk Koper. Uredništvo in uprava v Koprju, Canarjeva 17. Posameznik izved 20 din. — Letna naročnina izved 1800 din, za tujino 1600 dinarjev ali 3,5 am. dolarja. Bančni račun 660-70-181. Rokopisov in fotografij ne vračamo. — Tisk in kličije tiskarna CZP »Primorski tisk«

S posojilom šola tudi v Izoli

Potreba po gradnji nove šole v Izoli je bila že večkrat vsestransko utemeljena, zato o pomenu tega objekta ne bi posebej govorili. Osvežili bi mogoče samo podatek, da znaša predračunska vrednost predvidene sodobne gradnje celih 329 milijonov din. Ker predvideni prispevek gospodarskih organizacij za prvo fazo gradnje v višini 48 milijonov din

v tem letu zaradi investicijskih omejitev ni izvedljiv v celoti, je bil na zadnji skupni seji občinskih političnih forumov — Socialistične zveze, komiteja ZKS in sindikata — soglasno sprejet sklep, da se razpiše posojilo za izgradnjo osnovne šole. Tako bo po zgledu Koprja tudi Izola s prispevki iz kopirala občanov dobila ta pomembni objekt.

UMRL JE

dr. BOŽIDAR LAVRIČ

V sredo zjutraj je v ljubljanskem sanatoriju »Emoni umrl kirurg dr. prof. Božidar Lavrič. Star je bil 62 let. Njegovo ime bo z zlatimi črkami zapisano v zgodovini slovenskega zdravstva in naroda nasploh, saj je bil med organizatorji partizanske zdravstvene službe, po vojni pa socialističnega zdravstva v Sloveniji. Vzgojil je veliko število mladih zdravnikov in bil vedno na čelu prizadevanja za uvedbo najnovejših medicinskih izsledkov v naše zdravstvo.

KMETIJSKA ZADRUGA POSTOJNA V NOVM SISTEMU GOSPODARJENJA

Ekonomske enote v kmetijstvu po strokah

Poslovanje po ekonomskih enotah se v naših podjetjih, tovarnah, na posestvih in zadrugah čedalje bolj uveljavlja in utrjuje. Med prvimi, ki so v okraju uvedli ekonomske enote v kmetijstvu, je kolektiv kmetijske zadruge v Postojni. Medtem ko marsikje sele proučujejo možnosti in pogoje za uvedbo novega sistema gospodarjenja in delitve dohodka na osnovi stvarno opravljenega dela, delajo v tem kolektivu po pravilnikih ekonomskih enot že od letošnjega aprila.

V letošnjem aprilu so na Postojni-kem združevali manjše zadruge. Iz štirih v Postojni, Planini, Prestranku in Hruševju so ustanovili le eno, gospodarsko močnejšo enoto. Prav tedaj pa je postajalo vse bolj aktualno tudi uvajanje ekonomskih enot v gospodarstvih podjetjih. Z reorganizacijo v zadrugi so obenem uveljavili tudi nov sistem poslovanja.

Nadaljnji proučevanje osnovnega namena novega sistema delitve dohodka so se zedinili, da osnujejo ekonomske enote po strokah dejavnosti. Tako so ustanovili sedem ekonomskih enot, in sicer: trgovsko-kmetijsko (odkup in trgovina z re-produkcijskim materialom), gozdarsko, živinorejsko (patališča in hlevi), kmetijsko-proizvodno (posestva), mle-karsko, mesarsko (mesnica) in ekonomske enote administrativno-račun-skega servisa.

Z osvojitvijo te variante so zdru-žili praktično vse dejavnosti po stro-ках na širšem območju dotedanjih štirih zadrug. Pri tem so zmanjšali število zaposlenih od 153 na 125, ne da bi zaradi tega količinski zmanjšali ob-seg dela, proizvodnosti ali uslug. Na-sprotno! Načrtneje so začeli izkoriš-čati razpoložljiva proizvodna sred-stva, mehanizacijo in tovorni park. Z vse večjo zavzetostjo, čutom odgo-vornosti in skrbnejšim gospodarje-njem slehernega zaposlenega so do-segli, da poslujejo v okviru ekonom-skih enot še do tedaj večinoma pas-ivne stroke z aktivno in na podlagi ekonomske računic. Vzemimo samo primer živinoreje, pri kateri so tre-nutne težave zaradi omejitve izvoza, ne glede na to, da so dobri deli dohodka imeli od nje prej kot po-sredniki. Toda aktivna se je redko-

kdaž pokazala. Zadruga je odprla v Postojni lastno mesnico, ki nudi po-trušnikom cenejše in boljše meso od drugih mesnic. To pa je lahko zmo-gla predvsem zaradi tega, ker je de-jansko sama tudi proizvajalec ozi-roma zadruga ekonomska enota pi-tališče posluje z manjšimi stroški in večjo proizvodnostjo, kakor so re-cimo poslovala prej pitališča v posa-meznih zadrugah.

Razen kmetijsko-proizvodne enote, to je posestva (kar je spričo še ne-urejenih razmer v odnosih do kme-tijske proizvodnje sploh in zaradi če-stih elementarnih pojavov morda do neke mere razumljivo), poslujejo vse ekonomske enote postojnske zadruge z aktivno. Vendar bodo to enoto do-tirale ostale enote le z malenkostnim zneskom 1,2 milijona dinarjev letno. Toda cilj ekonomske enote je, da se sama vzdržuje. Spričo razpoložljive mehanizacije nameravajo v tej enoti zmanjšati število zaposlenih še za ka-kih 30 %, proizvodnjo pa preusmeriti v najdonosnejšo dejavnost.

Kako pa vaše ekonomske enote kot celota vplivajo na pospeševanje kmetijske proizvodnje? — smo vprašali predsednika zadrugskega sveta Edija Turka.

Neposredno se ta vpliv odraža razumljivo najbolj v naši lastni pro-izvodnji, mislim na posestvu, v pita-liščih ali v mlekarini. Tudi naša pri-zadevanja so usmerjena v to, da po-spešujemo lastno proizvodnjo. Ven-dar pa je tudi na posameznih obra-čunskih enotah, kot v skladišču re-produkcijskega materiala, na odkup-nih postajah, na sejnih in v skupini kmetijskih strojinov, kjer prihajajo najčisteje v stik s posameznimi kmečkimi proizvajalci, opaziti nepri-

merno večjo prizadevnost za sodelo-vanje z njimi. To je vsekakor rezul-tat novega sistema delitve dohodka po delu in prizadevanju. Vsakdo ve, da bo več dobil, če bo več tudi do-prinesel. V tem smislu so ekonom-ske enote sprejele tudi svoje plane in pravilnike.

— In končno, kakšen bo vaš letošnji poslovni uspeh?

— Letina nas je pri odkupih precej potolčila, so potrdili na upravi zadruge. Toda kljub temu in navzlic spre-membam ter reorganizaciji poslova-nja izpolnjujemo letošnji plan reali-zacije, odvajamo redno predvidena sredstva v sklade in dosegamo običn-sko povprečje osebnih dohodkov. Ra-zen nove mesnice v Postojni smo ob-novili tudi mlekarino v Hruševju. V načrtu pa imamo postavitev pitališča za 150 glav mlade živine v Planini, s čimer naj bi se zlasti opomogla ta naša edina pasivna ekonomska enota posestva.

G. Baruca



S plenuma okrajnega komiteja mladine v Kopru

S PLENUMA OKRAJNEGA KOMITEJA LJUDSKE MLADINE V KOPRU

Mladi se uveljavljajo v družbi

Kritična ocena dobrih in slabih strani dela mladine v koprskem okraju

O širokem področju udejstvo-vanja mladine v delavskem in družbenem samoupravljanju so minulo nedeljo razpravljali člani OK LMS na plenumu v Kopru. Shoda mladih sta se udeležila tudi predsednik OOSZDL Koper Gustav Guzej in član CK LMS tovariš Bogataj.

Štirje koreferati o družbenem samoupravljanju — na šolah, v stanovanjskih in krajevnih skupnostih ter o aktualnih nalogah mladine v družbenem samo-upravljanju na vasi in v gospo-darskih organizacijah so bili teht-no izhodišče za obsežno razpravo.

Družbeno samoupravljanje na naših šolah in njegova poveza-nost z uresničanjem šolske reforme je bilo v središču razprave. Medtem ko so lahko ugotovili, da mladina v našem okraju marsikje aktivno sodeluje pri preobrazbi šole, le niso mogli mimo spozna-nja, da mladi še premalo dosled-no krčijo pot družbenemu samo-upravljanju na šolah z novimi, našemu ravnanju ustreznimi obli-kami dela.

Velja se ustaviti ob primeru obeh postojnskih srednjih šol — gimnazije in Srednje gozdarske šole — kjer se šolske skupnosti niso uveljavile, čeprav je postojn-ska mladina pokazala izven šole doslej največ smisla za kolektiv-no delo. Postojnska šolska mla-dina bo sedanjost brezperspektiv-

nost v svojem snovanju vsekakor lahko prebrodila le ob polnem lastnem angažiranju in s korenito spremembo dosedanje prakse po-manjkljivega sodelovanja s pre-davateljskim zborom, s šolskim odborom in predvsem z organiza-cijo Socialistične zveze.

Na plenumu so razpravljali še o vrsti objektivnih činiteljev, ki ovirajo uspešnejšo družbeno ak-tivnost mladine doma in v vseh občinskih središčih. Tako se ob slabih materialnih pogojih šol otepaajo dijaki še s problemom višjih oskrbnih v domovih, zaradi česar se večina mladine vozi v šolo tudi iz najbolj oddaljenih

krajev. Primer postojnskega di-jaskega doma, ki je imel svoj čas 120 gojencev, sedaj pa vsega 40, to trditev dovolj zgovorno ilu-strira.

Mladina se tudi odločno zavze-ma za korenito spremembo poli-tike štipendiranja, kajti primeri nepravilne delitve štipendij so postali v nekaterih komunah že akuten problem.

Tudi vloga mladine v stano-vanjskih in krajevnih skupnostih je bila predmet izčrpane razprave. Vsekakor se velja zamisliti ob dejstvu, da se doslej ob teh sa-moupravnih teritorialnih enotah ni uveljavil v našem okraju niti en aktiv Ljudske mladine, čeprav bi slej ko prej morala mladina prav v teh organizacijah nastopati z vrsto pobud — bodisi v skrbri za kulturne, športne, idejno vzgojne in druge potrebe mladih članov teh skupnosti.

Izjemen primer so nekatere vaške skupnosti, kot na primer v Dekanih, v Slavini in drugod, kjer je mladina našla organizira-ne oblike dela. Ugotovitev ple-numa, da se vodstva Ljudske mladine v večini primerov niso znala približati materialni pro-blematiki stanovanjskih oziroma krajevnih skupnosti, je nedvom-no eden izmed osnovnih vzrokov za zvedeno delo nekaterih mla-dinskih aktivov. Pomanjkljivo iz-koriščanje obstoječih možnosti pa dokazuje podatek, da je vseh 89 kulturnih in zadrugskih domov v našem okraju slabo izkoriščenih.

Bolj kot kjerkoli drugje pa se je mladina uveljavila v zadnjem razdobju v družbenem in delav-skem samoupravljanju gospo-darskih organizacij. Naj navedemo le primer podjetja Telekomuni-kacije v Sežani, kjer ima mla-dinski aktiv ob učinkoviti gmotni pomoči kolektiva na stečaj odprta vrata v vse družbene organe; to pa je le eno izmed številnih pod-jetij, kjer so se uveljavili mladi delavci.

Sklepi, ki jih je sprejel sekre-tariat OK LMS na osnovi ugoto-vitev plenuma, bodo koristno vo-dilo mladinskemu vodstvu za bo-doče delo. (bb)

Koprski bolnica

Na svoji zadnji seji so člani okrajnega Sveta za zdravstvo iz-rekli svoje soglasje s planom fi-nansiranja nove koprski bolniš-nice in s predlogom, da se vsa investicijska vlaganja za zdrav-stvo prvenstveno usmerijo v to gradnjo. Sredstva, ki jih bodo prispevali občinski ljudski odbori, gospodarske organizacije, zdrav-stveni zavodi in bodoči občinski skladi zdravstvenega zavarova-nja, je treba osredotočiti v okvi-ru občinskih investicijskih zdrav-stvenih skladov in jih kot skupno obvezo odvajati v posebni fond za gradnjo bolnišnice. Ta fond bodo ustanovili pri okrajnem ljud-skem odboru in z njim bo uprav-ljal posebni odbor za gradnjo nove bolnišnice.

Zemeljski usad v Tomaju

Težko je opisati preplah, ki je v torek, 7. t. m., nastal v družini Leopolda Starca v Tomaju št. 10. Bila je prava pravcata sreča, da je ostalo pri preplahu, zakaj v nekaj trenutkih bi se lahko zgo-dilo najhujše.

Že dopoldne je opazil nekdo v nosilnem zidu, ki deli sobo od hleva, rahlo razpoko. Nič poseb-nega. Za to se ni nihče zmenil. Starejši sin je pozno popoldne bral v tej sobi knjigo. Tedaj je prišel v sobo oče, ki ga je za-nimalo, kaj neki bere sin. Takoj za njim je stopila v sobo tudi mati. Njeno oko se je ustavilo ob razpoki. Zdela se ji je nekam ši-roka, in ko jo je natančneje gle-dala, se ji je zazdelo, da se raz-

poka komaj zaznavno širi. Opo-zorila je oba možka, pograbila bi-cikel in pohitela za možem v ku-hinjo. Sin, ki je skočil za njo, je kričnil, naj pohti. Stopil je čez prag, v tistem trenutku pa se je zrušil pod sobe in skupaj z nosil-nim zidom zgrmel skoraj šest me-trov globoko. Gospodar je v tem hipu pomislil na vola. Skočil je v hlev, da bi odvezal preplašeno žival. V jami, ki je nastala pod hišo, je izginila omara in nekaj orodja. Hišo bo skoraj nemogoče obnoviti. Občinski ljudski odbor je povabil strokovnjake, naj bi stvar pregledali in dali o njej svoje mnenje. Trenutno so pri-skočili družini na pomoč sorod-niki in prijatelji. Navduhuje pa je nesreča prizadela devetletnega si-na, ki še v spanju rešuje svojo mater. —er

TEČAJ ZA ČLANE AMD

V tem tednu je priredilo dru-štvo šoferjev in avtomobilnikov v Ilirski Bistrici tečaj za svoje čla-ne, ki nimajo še potrebne kvali-fikacije. Tečaj bo trajal približno štiri mesece. Predavanja bodo imeli trikrat na teden. V tem ča-su si bodo tečajniki pridobili zna-rije, da bodo lahko opravljali iz-pite. Vseh udeležencev tečaja je 35.

PO VASEH NI TRGOVIN

Na seji sveta za blagovni pro-met v Ilirski Bistrici so pred dne-vi razpravljali o položaju trgo-vinske mreže v občini. Ugotovili so, da trgovina zadovoljuje potre-bam potrošnikov, da pa bi bilo potrebno po vaseh odpreti več novih lokalov. Največje težave imajo z lokali, ki so povečini zastareli in neustrejni. Sestavili so komisijo, ki naj bi pregledala in ugotovila pomanjkljivosti ter sestavila program razvoja za čas petih let.

Izvolili so začasni svet

Kolektiv uslužbencev ObLO v Sežani je s sodelovanjem odbora sindikalne podružnice izvolil svoj svet, ki bo deloval začasno, do-klar ne bo predvidoma s 1. ja-nuarjem 1962 začel veljati nov uslužbenški sistem. Po tem da-tumu bo izvoljen redni svet, ki bo imel že natančneje določene svoje pristojnosti. Začasni svet ima nalogo, da pripravi vse, kar je potrebno, da bi novi sistem že

Letos je bila s posebnim repu-bličkim zakonom ustanovljena Zbornica za industrijo, rudarstvo, gradbeništvo in promet LR Slo-venije, podobno kakor v drugih ljudskih republikah. Njeno po-dročje je glede na stroke, ki jih združuje, zelo široko in posega neposredno ali posredno v vse gospodarstvo.

Čeprav se ni začela v celoti z delom, pri čemer jo ovirajo raz-ne objektivne težave, lahko že danes ugotovimo njeno živahno dejavnost na skoro vseh področ-jih. Ze doslej je izvedla in izvaja nekatere zelo obširne akcije ter prevzema iniciativo za rešitev številnih nerešenih gospodarskih problemov. To jim je tem laže, ker je neposredno povezana s svojimi člani, to je gospodarski-mi organizacijami, ki imajo svoje

takoj v začetku stekel brez mo-tenj. Imenovali so komisijo za opis in določitev vrednosti posa-meznih delovnih mest, ker novi sistem ne predvideva več oseb-nih prejemkov posameznikov po nazivih, plačilnih razredih itd., pač pa po kolikor mogoče objek-tiviziranih subjektivnih merilih. Komisija je že pričela z delom in ga bo — kakor kaže — tudi pravočasno zaključila. —er

NAS GOSPODARSKI KOMENTAR

Iz dela nove gospodarske zbornice

predstavnik v raznih odborih, sekcijah in komisijah zbornice. Zato delo zbornice ne more zaiti na birokratska tla, ker predstavi-niki gospodarskih organizacij kot živi organizmi stalno skrbijo, da do tega ne bi prišlo.

Težko je navajati vse naloge, ki jih je zbornica že opravila in ki jih opravlja. Vendar bi v ilu-stracijo njenega dela omenili v prvi vrsti veliko akcijo, ki jo vodi v zvezi z izgradnjo »Energio-ke-mičnega kombinata« v Velenju. Te dni je bilo v Ljubljani veli-ko zborovanje gospodarstvenikov, predstavnikov znanstvenih inšti-tutov in drugih, na katerem so obravnavali vprašanje pomena in izgradnje tega kombinata, ki bi po vrednosti investicij predstavl-jal nad 20 milijard, po koristi, ki bi jo prinašal našemu gospo-darstvu, pa veliko več. Računi kažejo, da bi se investicije izpla-čale v kratkih desetih letih ali pa še prej, posredne koristi pa so skoro neocenljive. Kot posred-ne koristi mislimo prihranek na skladiščnih »rostopih« pri tovar-nah, ki uporabljajo sedaj kot energetske vir na primer premog, mazut ali podobno, prihranek na prevoznih sredstvih, ker bi plin-sko gorivo dovajali po ceveh ter podobno.

Omenjamo gornjo akcijo kot eno največjih, ki se vodi pod okri-ljem zbornice, dočim je za njeno

realizacijo bilo ustanovljeno po-sebno »oslovno združenje, v ka-terem so vsi bodoči veliki potroš-niki velenjskega plina. Po obsegu manjše, sicer pa tudi nemembne akcije zbornice vidimo lahko zla-sti v naporih, da bi se na primer povečala skrb za izumiteltstvo in tehnične zboljšave v industrijskih podjetjih in da bi se zaščitili do-mači izumitelji. Podjetja, ki iz-koriščajo njihove izume in teh-nične izboljšave, pa naj bi uži-vala določene koristi pri odva-janju družbenih obveznosti. Da-lje pripravljata zbornica ustano-vitev posebnega biroja za standar-dizacijo, ki naj bi tudi pri nas premaknil to vprašanje z mrtve točke. Standardi v industriji po-menijo namreč velike ekonomske prednosti nasproti zmešnjavi, ki vlada ponekod v tem pogledu.

Navedeni so nekateri konkretni problemi, s katerimi se ukvarja zbornica, da ne omenjamo sploš-nih v zvezi s kooperacijami, av-tomatizacijo in podobno, kjer no-va zbornica tudi združuje vse prizadete gospodarske organizaci-je in organe. Z njeno postopno organizacijsko izpolnitvijo lah-ko računamo tudi na njeno ved-no večjo vlogo v našem gospo-darstvu, zlasti glede na to, ker je zgrajena na načelih družbenega upravljanja in s tem kolektivne-ga reševanja posameznih proble-mov. —dt—

★ PRI LJUDEH V NAŠIH KRAJIH ★ PRI LJUDEH V NAŠIH KRAJIH ★ PRI LJUDEH V NAŠIH KRAJIH ★ PRI LJUDEH V NAŠIH KRAJIH ★

SKUPŠČINA KONFERENCE ZA DRUŽBENO AKTIVNOST ŽENA V PIRANU

Marsikatera bi se rada zaposlila

Prejšnji teden je bila v Piranu občinska skupščina Konference za družbeno aktivnost žena. Prisostvovalo ji je več kot sto moških in žena, razen tega pa tudi gostje glavnega in okrajnega odbora SZDL. Referat in razprava sta ugotovila, da je najvažnejša oblika dela zaposlovanje in strokovno usposabljanje žena za delo v proizvodnji in družbenih službah. Za to pa je treba dati ženam možnosti; več pozornosti bo treba posvetiti tudi vprašanju zaposlovanja in strokovnega izobraževanja ženske mladine. Marsikatera žena, gospodinja-mati bi se rada zaposlila v proizvodnji ali gostinstvu, ko je ne bi oviralo

njeno domače delo. Stanovanjske skupnosti bi morale napraviti v tem primeru veliko več; lahko bi razbremenile gospodinjice, saj so bile pravzaprav zaradi tega tudi ustanovljene. Stanovanjska skupnost v Piranu pa se je zaprla sama vase. Prevzela je obsežna gradbena dela in kar nekam pozabila na servise, s katerimi bi lahko pomagala zlasti zaposlenim ženam.

Na skupščini je bilo slišati veliko predlogov; predvsem naj bi organizirali varstvo otrok, ustanovili naj bi pralnico, razne servise itd. Le tako bi bilo moč ženo razbremeniti in ji omogočiti, da bi zaživela njena aktivnost in pobuda v družbenem in političnem življenju komune.

Posebno pozornost so posvetili vprašanju družbene aktivnosti žena na vasi, kjer naj bi krajevne skupnosti uvajale oblike pomoči ženam v domačem gospodinjstvu in naj bi se pri tem svojem delu naslanjale na druge organizacije, saj družbena aktivnost žena ni le stvar ženske organizacije, marveč vse družbe.

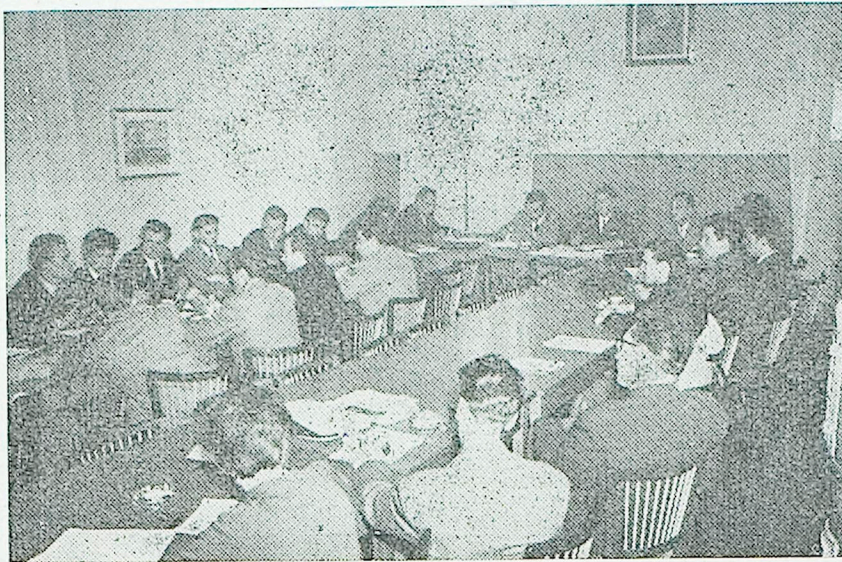
Stojan Ražem

PROCES DECENTRALIZACIJE JE TREBA POSPEŠITI

Na sestanku političnega aktiva postojnske občine, ki ga je prejšnji teden sklical občinski komite ZKS, so se domenili, da bodo njegovi člani ponovno obiskali posamezne gospodarske organizacije, kjer decentralizacija upravljanja in uvajanje drugih elementov izpopolnjenega gospodarskega sistema še nista doživela polne afirmacije v vsakdanji praksi. Ob zaključku akcije političnega aktiva bodo v Postojni sestavili anketo, ki naj pokaže dejanske politično ekonomske rezultate dosedanjih prizadevanj za uvedbo novega sistema v ondtih podjetjih. (ma)

Novo v Jablanici pod Snežnikom

Občinski ljudski odbor v Ilirski Bistrici je na svoji zadnji seji sprejel sklep o ukinitvi krajevnega urada Jablanica pod Snežnikom s sedežem v Vrbovem. Urad je deloval od leta 1955, ko je bila v Jablanici ukinjena občina. Posloval je za območje vasi Vrbovo, Vrbica, Jablanica, Trbčane, Kuteževo, Podgraje, Zabiče in Gornji Zemon, ki imajo skupaj 2080 prebivalcev. Zaradi neznatnih pristojnosti, ki jo je krajevni urad imel, pa tudi zato, ker so bili tako navajeni, so ljudje tudi doslej hodili po vseh opravkih neposredno na sedež občine v Ilirsko Bistrico. Pogosti so bili namreč primeri, da so državljani izgubili



Udeleženci plenarnega posvetovanja okrajnega mladinskega vodstva v Kopru

NAPREDEK DPD SVOBODA V SEČOVLJAH

Aktivno udejstvovanje mladine

Na občnem zboru DPD »Svoboda« Sečovelje minulo soboto je dosednji odbor društva podal obračun enoletnega dela. Iz poročila predsednika tovariša Ivana Čeliga je razviden velik napredek tega društva v zadnjem letu.

V društvu deluje 25-članski moški pevski zbor, ki ga uspešno vodi tovariš Tavčelj. Zbor je v tem letu večkrat uspešno nastopal ter je žel obilo priznanja.

Društvo zasluži pohvalo zato, ker je uvedlo obliko kulturno-umetniškega aktivnega udejstvovanja mladine. Sečoveljska mladina ima namreč svoj tamburaški zbor, ki pridno vadi pod vodstvom tovariša Mihe Verbiča, folklorno skupino, ki jo vodi učiteljica Angelca Furlan, petčlanski orkester, dramsko družino ter 86-članski mladinski pevski zbor na osnovni šoli.

Veliko materialno pomoč je dobilo društvo od kolektiva Rudnika Sečovelje, ki je kril stroške adaptacije dvorane, nabave in popravil instrumentov ter drugih

rekvizitov, ki so nujno potrebni za delovanje sekcij.

Uspehi v zadnjem letu in seveda priznanja pomenijo spodbudo društvu za nadaljnje uspešno delo.

VOLITVE DELEGATOV ZA KONFERENCO

V delovnih kolektivih postojnske občine so te dni v teku volitve delegatov, ki bodo prisostvovali občinski konferenci za družbeno aktivnost žena. Konferenca bo prihodnji mesec v Postojni, udeležilo pa se je bo okrog 120 delegatov in delegatk.

Priprave na občne zборе ZVVI

Nedolgo tega je imel občinski odbor ZVVI Sežana posvetovanje vseh predstavnikov osnovnih organizacij na svojem območju. Namen tega posvetovanja je bil v tem, da bi podrobno pregledali in ocenili svoje delo. Iz razprave je bilo razvidno, da je bilo delo nekaterih osnovnih organizacij v poletnem času pasivno. Sprejeli so sklep, naj bi takšnim organizacijam priskočili na pomoč člani občinskega odbora. Ker se bliža čas občnih zborov osnovnih organizacij ZVVI, bodo predstavniki občinskega odbora Zveze obiskali vsako osnovno organizacijo posebej, da bi se seznanili z njihovimi težavami in njihovim življenjem in da bi jim po svojih močeh pomagali. Predvsem se bodo pozanimali za pogoje, v katerih žive vojne vdove in otroci

PREUREJANJE TRGOVIN

Na Ljubljanski cesti v Postojni že nekaj časa preurejajo in modernizirajo prostore nekdanje špecerijske prodajalne »Mestnih trgovin«. Ker bodo poslovalnico preuredili v samopostrežno trgovino, ki naj prispeva k izboljšanju oskrbe prebivalstva v zgornjem delu mesta, vlada med potrošniki veliko zanimanje za njeno skorajšnje odprtje.

ZBORI VOLIVCEV

V dneh od 14. do 22. novembra bo v naseljih postojnske občine 26 zborov volivcev, na katerih bodo občani razpravljali o aktualnih problemih šolstva in o sedanjem delu šolskih odborov. Zbori volivcev bodo izvolili tudi 110 članov za nove šolske odbore v postojnski občini.

SAMOSTOJNA ZAVAROVALNICA V POSTOJNI

Občinski zbor in zbor proizvajalcev ObLO Postojna sta na ločenih in skupni seji v petek sprejela po daljši razpravi več odločitev, izglasovala vrsto novih imenovanj ter sprejela sklep o ustanovitvi skupne zavarovalnice za občine Sežana, Postojno, Ilirsko Bistrico, Hrpolje in Cerknico.

Nova zavarovalnica bo imela svoj sedež v Postojni, kjer je doslej že delovala tudi podružnica Državnega zavarovalnega zavoda. Delovni kolektiv zavarovalnice v Postojni je že predčasno izvolil svet delovnega kolektiva, sprejel novi pravilnik o delovnih razmerjih in delitvi osebnih dohodkov, sedaj pa pripravlja osnutek pravilnika o delitvi čistega dohodka v zavarovalnici. (ma)

DEBATNI VEČERI V POSTOJNI

Do konca leta bodo priredili v okviru Javne tribune SZDL v Postojni trinajst debatnih večerov o aktualnih vprašanjih in problemih iz naše notranje, zunanje in komunalne politike.

Sklep o tem je sprejel krajevni odbor SZDL za mesto Postojna, njegove sekcije za urbanizem, zunanjo politiko, trgovino in gostinstvo, za olepšavo mesta in turizem pa so že sestavile ustrezne programe, po katerih naj bi organizirali omenjene debatne večere. Ta program je hkrati sestavni del programa za odrasle, ki ga nameravajo izvesti v novembru in decembru v klubu DPD Svobode v Postojni.

TUDI V PIRANU SAMOPOSTREŽNA TRGOVINA

V pritličju stavbe občinskega ljudskega odbora v Piranu ureja veletrgovina »Prerad« iz Portoroža novo, sodobno samopostrežno trgovino, ki bo imela 120 m² prodajnega prostora za vse špecerijske in gospodinjstvske potrebe. Nova trgovina bo ena največjih samopostrežnih trgovin pri nas in predvidevajo, da jo bodo odprli že v začetku prihodnjega leta. G. B.

ZARADI NEVEDNOSTI PRI RAVNANJU Z ELEKTRIKO

Nevarne posledice neprevidnosti

Pretokli ponedeljek zvečer je v Slapah svetila po dvorišču z električno žarnico 57-letna Ivanka Počkal. Žarnica je bila pritrjena na prenosni kabel. Počkajeva se je dotaknila neizoliranega mesta in se v hipu zgrudila. Načelnice je hotelo, da so se na dvorišču mudili sosede. Eden izmed njih je izkjučil stikalo. Ponedeljek je bila v globoki nezvesti. Prenešli so jo v hišo in jo poskušali z umetnim dihanjem spraviti k živosti. Zaman. Tudi ko so poklicali zdravnika in ji je dal injekcije, se ni ovedla. Odpeljali so jo v izolsko bolnišnico. Ta primer opozarja vse prebivalce vasi, naj previdno ravnajo z

elektriko, ker instalacije niso povsod kakor bi bilo treba.

RAZSTAVA V POSTOJNI

Komisija za varnost prometa v Postojni je pred dnevi razstavila zanimivo zbirko fotografij o prometnih nesrečah na naših cestah. Zbirko so dopolnili z grafikoni, ki nazorno prikazujejo porast nesreč in opozarjajo koristnike cest k previdni vožnji.

Kaj pravijo drugod

GLAS

SABLONSKO TOČKOVANJE

Kolektivi po našiholah morajo do konca leta izdelati svoje programe in proračune, po katerih bodo potem upravni odbori skladov za šolstvo pri ObLO skušali najti merila za delitev sredstev. Hkrati morajo kolektivi najti način, kako znotraj kolektivov deliti osebne dohodke po stvarni zaslugi oziroma vrednosti vsakega posameznega člana.

Taka je bila ena izmed ugotovitev na današnji seji predsedstva Okrajnega sindikalnega sveta v Kranju, ko so razpravljali o nekaterih problemih in težavah uveljavljanja šolske reforme v praksi. Pri občinskih sindikalnih svetih delujejo posebne komisije, ki pomagajo odstranjevati razne težave in uveljavljati v delu tiste družbene in samoupravne organe, ki so za to pristojni. Vendar je pri tem precej težav. Trenutno, kot je bilo rečeno, učni kader na šolah največ govori o analitičnem ocenjevanju posameznikov s pomočjo točkovanja. Pri tem pa se marsikje dogaja, da je to ocenjevanje povsem neizvirljeno in ne upošteva tistih moralnih in družbenih faktorjev, ki pa bi morali biti pri tem ocenjevanju odločilni. Menili so, da tako ocenjevanje marsikje več škoduje kot koristi, zlasti sprito tega, da v šolstvu ni takih tehnoloških pokazateljev in meril kot v industriji.

Osnovna misel je bila, da je treba iskati nove oblike dela ne le v šolskih kolektivih, marveč tudi v svetih za šolstvo, v upravnih odborih skladov za šolstvo, pri raznih pedagoških zavodih in podobno.

Primorske NOVICE

SREDI LOVSKE SEZONE

Na vogalu Prešernove in Kosovelove ulice v Novi Gorici gradijo dom okrajne lovske zveze. V njem bo sejna dvorana, več pisarn, stanovanje ter trgovina z lovskimi in ribiškimi potrebščinami, ki jo na Goriškem že dolgo potrebujejo. Skupaj bodo v gradnjo lovskega doma vložili 10 milijonov dinarjev. Zbrali so jih pri članih lovskih dručin ter od dohodkov inozemskega lovskega turizma.

Letos je lovska zveza dobila od inozemskega lovskega turizma okoli 3 milijone dinarjev. Izdala je okoli 70 pavšalnih dovoljenj ter kakih 15 dovoljenj za enkratni odstrel. Nedvomno je to lep gospodarski uspeh.

Stalež divjadi v naših loviščih v splošnem narašča. Zlasti je običuten porast števila srnjadi. Medtem ko je bilo na našem območju 1952. leta 2280 srn, jih je sedaj že nad 8000. Gamsov je kakih 1800; samo zadnji dve leti je njihovo število poraslo za okoli 200. Med številno drugo visoko divjačino so na Nanosu in v Trnovskem gozdu tudi trije medvedi.

Med perjadno divjadjo je menda najbolj poraslo število fazanov. Letos so jih vložili v lovišča nadaljnjih 1100. Medtem ko so jih 500 vzgojili v fazarni lovske zveze, so jih 600 dobili iz Belincev. Prvič po vojni je letos tudi običuten porast kotorn, in sicer na Trnovsko-Banjški planoti, na Tolminskem in vzdolž Čavna in Nanosa.

Slabo pa je z zajci. S Krasa se je zadnja leta razširila na naše območje neka bolezen, ki jih je v nekaterih predelih na Vipavskem pobrala tudi do 30 odstotkov. Ponekod so ugotovili, da jih je bilo kakih 50 odstotkov odstreljenih bolnih. Najbolj prizadeto je območje od Mirna do Ajdovščine ter okoli Branika.

Sedaj raziskujejo bolezen. Ko bodo prišli do končnih rezultatov, bodo odstranili čimveč zajcev ter vložili v bazene mlado cepljeno divjad.

Ponosna vrnitev koprskih brigadirjev

Minulo soboto se je vrnila z avtomobilske ceste »Bratstvo in enotnost« osma koprška MDB »Antona Sibelje-Stjenka«, ki je s svojim uspešnim sodelovanjem prispevala lep delež k dokončni izgradnji odseka avtomobilske ceste v dolžini 138 km. Brigado, ki jo je sestavljalo 86 mladincev in mladink iz vrst delavske in kmečke mladine, so slavnostno sprejeli na postojnski železniški postaji z godbo. Sprejema so se med drugimi udeležili tudi predsednik OK LMS Koper France Kernel, sekretar OO SZDL Miro Okretič, sekretar občinskega komiteja ZKS Postojna Jože Baša in drugi.

Za dosežene uspehe je marljivim brigadirjem izrekel dobrodošlico sekretar OO SZDL Miro Okretič. Med drugim je zaželel brigadirjem, da bi bogate izkušnje, ki so si jih pridobili v kolektivnem življenju na avtomobilski cesti, prenesli na svoja delovna mesta.

Za nadvse lep sprejem na že-

lezniški postaji in v postojnski jamski restavraciji, ki ga je priredil brigadirjem OLO Koper, se je zahvalil v imenu brigade njen komandant Jadran Božič, ki je med drugim seznanil prisotne z delom brigade in s priznanji, ki so jih dobili brigadirji na avtomobilski cesti: dvakratno udarništvo, dvakratna posebna pohvala in končno najvišje priznanje — »Trak revolucije« — samo potrjujejo, da je bila mladinska delovna brigada našega okraja med najboljšimi na trasi. Čestitkam delovnih ljudi koprškega okraja, ki so zelo ponosni na naše zastopstvo mladinskih delovnih brigad na tej nadvse pomembni zvezni delovni akciji, se pridružuje tudi uredništvo »Slovenskega Jadrana«.

● Proizvodnja umetnih vin je danes v Jugoslaviji za 1.100 % večja, kot pa je bila pred drugo svetovno vojno.

GOSTOVANJE ISTRSKEGA LJUDSKEGA GLEDALIŠČA IZ PULJA

Avtobiografija

V kratkem tednu so se zvrstila na Koprskem gostovanju Slovenskega gledališča iz Trsta in Istrskega ljudskega gledališča iz Pulja. Gostje iz hrvaške Istre so se nam predstavili s komedijo v dveh delih Branislava Nušića »Avtobiografija« v dramatičiji Borislava Mihajlovića-Mihiza.

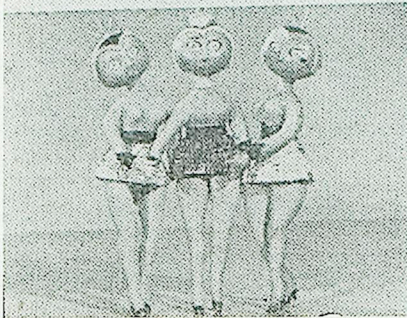
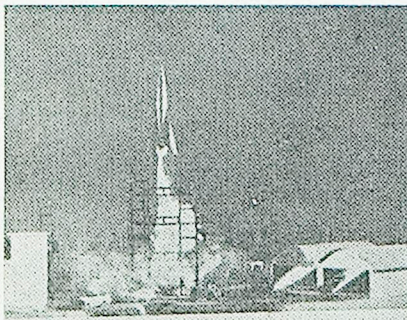
Čeprav predstavljajo knjige znanega srbskega pisatelja Nušića še vedno »bestsellerje«, ni nikoli mogoče z gotovostjo reči, da bo poželja isti uspeh tudi gledališka predstava. Dramatizator teksta Mihajlović-Mihiz se je sicer ogradil s pripombo, da naj bi to bila monokomedija, režirana stilizirano in moderno, kjer je vse prepuščeno režiserjevi fantaziji in invenciji. Čeprav je vprašanje, koliko so take prireditve umestne in umetniško upravičene, je dejstvo, da jih je vedno več, ker potrebe po dramskih tekstih in scenarijih vedno rastejo.

Režiser Vlado Vukmirović je dal odskočno podobo »Avtobiografije« brez običajnih rekvizitov iluzionističnega teatra in je aranžiral predstavo dovolj domiselno, vendar mu je sam tekst in predvsem dramatizacija onemogočila, da bi napel parabelo družbenih problemov Nušićevega časa ali da bi prišla do izraza druge zakonitosti, ki se jih drže dramatik, kadar strežejo občemu okusu gledališkega občinstva. Vsa Nušićeva dela, njegova Avtobiografija pa morda še prav posebno, žive iz folklorne komike in iz svojevrstnega govora beogradske čaršije. Ta sočni in drastični Nušićev humor, ki slika razmere petdesetih let v nekdanji avstroogrski

monarhiji in kraljevini Srbiji, nujno obledi v vseh »prevedenih izvedbah« pa če so hrvaške ali slovenske. Prizori, ki sicer v originalu izzivajo salve smeha, izgube že pri najmanjši »nenušičevski« prevedbi vsako poanto. O tem smo se že večkrat prepričali pri slovenskih izvedbah Nušića in to so nam znova potrdili puljski gledališčniki, ki niso vedno bili kos izredno barvitemu srbskemu jeziku, ki bi ga morale govoriti Nušićeve osebe.

Razen igralca Iva Jermana, ki je igral avtorja »Avtobiografije«, so vsi nastopali v več vlogah, kajti oseb je zelo veliko. Bili so to Štef Podubski, Vlado Oblesček, Božo Trakić, Vlado Sušić, Nikola Čuk, J. Hubač-Barač, Smilja Matić, Breda Urbič, Anton Kujavec, Marica Stilić, Joža Zupan, Dragana Erić, E. Peročević in Ivan Bibalo. Vsi so odigrali svoje vloge zadovoljivo. Nelahko nalogo je uspešno rešil scenograf in kostumograf Zoran Šandorov, ki je načrtoval minimalno in prenosno sceno in kostume v razvojni dobi petdesetih let.

Kljub tem obrobim pripombam je gostovanje Istrskega ljudskega gledališča v naših krajih uspelo, saj je zaneslo v vsakdanjo resnost in gledališko mrtvilo urico zdravega smeha in odrskega življenja. Puljske gledališčnike smo zato pozdravili kot dobrodošle goste.



Poleg naših kratkih in dokumentarnih filmov pridobivajo ugled doma in po svetu naši lutkovni filmi in se že uvrščajo ob svetovno znane risanke. Pobuda za nastanek lutkovne filmske proizvodnje je prišla popolnoma spontano, ko se je skupina mladih zainteresirala za to, pri nas novo vrsto. Finančno in tehnično pomoč je nudil skupini Triglav-film v Ljubljani in tako je nastal prvi lutkovni film leta 1952. Od takrat je nastalo že več uspešnih lutkovnih filmov in danes je pri Triglav-filmu poseben lutkovni oddelek. Zal pa moramo vedno znova ugotoviti, da zelo malo teh filmov zaide na platna naših kinematografov in da zato te filme bolj poznajo v tujini kot doma.

Na sliki: nekaj posnetkov iz novega lutkovnega filma VENERA



VELIKA PROIZVODNJA KNJIG

Kljub vsem občasnim težavam je knjižna proizvodnja v Jugoslaviji zelo velika in nenehno raste. Največ knjig izide izpod peres domačih avtorjev. Tako je izšlo lani 4.500 knjig jugoslovanskih pisateljev in 710 knjig tujih avtorjev. Naklada del tujih avtorjev je v primerjavi z letom 1955 več kot podvojena. Mnogo knjig je izšlo v jezikih narodnih manjšin, na tujih jezikih in v esperantu. Nad 120 knjig, namenjenih inozemstvu, je izšlo sočasno v več jezikih. V jugoslovanske jezike prevajamo največ iz angleščine, francoščine, italijansčine, nemščine in ruščine, precej knjig pa je bilo prevedenih lani tudi iz arabskega, danškega, turškega, švedskega in nekaterih drugih jezikov.

GOSTOVANJE BENESKEGA GLEDALIŠČA

V Beogradu bo prve dni decembra gostovalo znano beneško gledališče La Fenice z operami »La Bohème«, »Traviata« in »Tajni zakon«. Gostovanje italijanskih umetnikov bo verjetno uvod v tesnejše sodelovanje z beograjsko Opero.

SOLINARSKI ODDDEK V PIRANSKEM MUZEJU

Preurejeni solinarski oddelek v piranskem muzeju so opremili z dodatnim gradivom o razvoju naših solin in o življenju solinarjev. Tako šteje sedaj piranski muzej že 10 oddelkov, med katerimi so določili med najzanimivejše tisti z obmorsko tematiko. Letos je obiskalo piranski muzej več kot 20 tisoč ljudi.

JUGOSLOVANSKO-ITALIJANSKA RAZSTAVA SLIKARSTVA IN KIPARSTVA

V Moderni galeriji v Ljubljani so slovesno odprli jugoslovansko-italijansko razstavo slikarstva in kiparstva. Gre za ponovitev razstave, ki jo je letos v avgustu ob sodelstvu Jugoslavije priredila ustanova Morgan's Paint v Riminju. Ta razstava je že tretja in pravijo, da se bo ta prireditve razvila v biennale slikarstva in kiparstva obeh sosednjih držav. Na razstavi sodeluje 52 italijanskih in 16 jugoslovanskih umetnikov.

SAMOUPRAVLJANJE V ŠOLSTVU

Na zadnji seji odbora za prosveto zveznega zbora Zvezne ljudske skupščine so razpravljali o nadaljnjem razvijanju in izpopolnjevanju samoupravljanja v šolstvu in družbenem vplivu na področju prosvete. Razprava je pokazala, da družbeno upravljanje v glavnem ustreza demokratičnim zahtevam, večjo odgovornost za šole in določene pravice pa naj bi imeli delovni kolektivi. Utrditi bi bilo treba tudi šolske skupnosti kot eno izmed oblik samoupravljanja.

USPEŠNI IZPITI

Letos je konkuriralo za vpis na 6 jugoslovanskih univerz tudi približno 4.000 kandidatov z nepopolno srednješolsko izobrazbo. Rezultati so pokazali, da je uspešno opravilo izpite in bilo sprejetih na univerze okrog 30 % teh študentov, med katerimi je bilo približno polovica delavcev.

GOSTOVANJE V MILANU

Nekateri znani solisti beograjske Opere so skupno z zborom odpotovali v Milano, kjer bodo pod vodstvom dirigenta Oskarja Danona nastopili na dveh koncertih. Spremljal jih bo orkester »Milanske scale«.

OBISKALI NAS BODO ITALIJANSKI KONCERTANTI

Na 20-dnevno turnejo po Jugoslaviji je prišel znani italijanski ansambel Complesso fiorentino di musica antica. V raznih jugoslovanskih mestih bodo priredili 15 koncertov in izvajali skladbe starih italijanskih in francoskih mojstrov od XIII. do XVIII. stoletja.

IZ DELA DPD SVOBODA V POSTOJNI

III. LITERARNO GLASBENI VEČER

Doživeto pripovedovamje m i a d i h

V zadnjem času smo že večkrat poročali o marljivem delu sekcij DPD Svobode v Postojni. Njeni člani so prejšnjo sredo s prostimi lepaki povabili Postojčane na III. literarno-glasbeni večer.

Res je malokdo od sto šestdesetih, ki so se bili odzvali vabilu, ta večer prišel v Kulturni dom prepičan, da mu bo utegnilo 26 nastopajočih posredovati tako skrbno izbran program odlomkov iz slovenske književnosti med obema vojnoma.

Tokrat so brali v Postojni na odprti in povrh posrečeni sceni pesmi Srečka Kosovele, Iga Grudna in Alojza Gradnika, dvakrat so zaigrali odlomke iz Kreftovih »Kranjskih komedijantov« in iz Kraigherjeve »Školjke«, pa tudi branje odlomkov iz romanov in novel deseterih slovenskih pripovednikov je bilo toplo in poglobljeno. Večer je omestril oktet, ki je zabel Kolo. Žabe, Nocoj pa, oh nocoj in Sedem si rož.

Skratka, večer, poln doživetij, prijeten in za naše podeželske odre vse prej kot dolgočasen. Le škoda, da je bil program nekoliko predolg.

Ob vsem velja dodati, da so tokrat nastopajoči s prizadevnostjo, dobro pripravo in predvsem z doživetim posredovanjem odmerjenih si del ustvarili tako prisrčen kontakt s poslušalci, kot ga doslej res nismo bili vajeni. V nemajhnih meri sta za to poskrbela tudi prof. Boža Brecljeva in prof. Sivec, ki sta ured odrom, skorajda v avditoriju, z dobro odmerjenim kramljanjem in razlago povezovala program v celoto.

Slišati je, da Postojčani ne nameravajo programa več ponoviti. Zares škoda, kajti z njim bi lahko bogato popestrili življenje vaških družbenih klubov od Studenega pa vse tja do Zagorja.

A. Miklavčič

POSVETOVANJE O DELU IN PROBLEMATIKI LJUDSKIH UNIVERZ

Kljub težavam so odigrale svojo vlogo

- Tri glavne bodoče naloge:
- DVIG KVALITETE
 - STATUS IN FINANSIRANJE
 - DELO IN VLOGA UPRAVNIH ODBOROV

Novi gospodarski sistem in temeljni zakon o finansiranju šolstva sta zanesla vrsto novih vprašanj na celotno področje izobraževanja, kjer igrajo pomembno vlogo ljudske in delavske univerze. In ker je vrsta teh vprašanj ne samo izobraževalnega, ampak tudi političnega pomena, je sklicala Komisija za politično in idejno-vzgojno delo pri OO SZDL posvetovanje z namenom, da bi v skupni razpravi in izmenjavi izkušenj rešili marsikateri problem. Zato pa so bili vabljene na posvetovanje poleg upravnikov LU tudi predsedniki upravnih odborov, predsedniki komisij za politično in idejno-vzgojno delo pri občinskih odborih SZDL ter člani okrajne komisije, predsedniki svetov za šolstvo pri občinskih ljudskih odborih ter načelniki oddelkov za družbene službe okraj in občin.

Splošnih in skupnih vprašanj, s katerimi se spoprijemajo LU na svojem področju udeleževanja, se je dotaknil v uvodni razpravi upravnik koprške LU Ciril Pelicon. Specifično vprašanje pa je v Kopru status Ljudske univerze, ki je prenehala biti okrajna, ni pa še občinska. Iz nerazumljivih vzrokov se ObLO Koper otepa ustanovitelskih pravic in dolžnosti, prav tako pa potreb LU niso upoštevali v skladu za šolstvo, kot to predvideva temeljni zakon o finansiranju šolstva. Na današnji stopnji razvoja namreč ni nobenega dvoma več, da tudi LU ne morejo biti več proračunske ustanove in da predstavljajo nujno dopolnilo v pošolskem izobraževanju.

V plodno in izčrpano razpravo so posegli še predstavniki LU iz Postoj-

ne, Pirana, Ilirske Bistrice, Sežane, Izole, Hrpolje, predstavnik ObLO Koper Jože Jerala in predsednik OO koprške LU Franc Nemec. Izkazalo se je, da so problemi precej skupni, da je domala povsod odprto vprašanje finansiranja iz šolskih skladov, da pa so občinski ljudski odbori do zdaj zagotovili proračunska sredstva, čeprav minimalna, tako da so lahko LU odigrale pomembno izobraževalno vlogo na svojem področju. Zdaj, ko LU vedno bolj upoštevajo tudi komercialno plat in možnosti svoje dejavnosti in ne računajo več izključno s subvencijo, se je izkazalo, da ta način ni vedno v skladu s potrebami in zahtevami komun. Večkrat se tudi zatakne pri vprašanju, kdo je plačnik za seminarje oziroma tečaje po naročilu. In vendar kljub temu vidijo vodstva LU edino rešitev svojih finančnih in kadrovskih težav, in to po popolnoma pravilno, v vsklajanju bodočih programov dela s perspektivami razvoja in dejavnosti svoje komun. Natanko s takim posluhom, so načrtovali svoje delo na primer v Ilirski Bistrici in zato je upati, da bodo naleteli na razumevanje pristojnih občinskih organov.

V razpravi se je še izkristaliziral predlog za obalno področje, kjer so sicer potrebne tri ljudske univerze, ni pa potrebna okrajna v Kopru, vendar bi uspešno deloval koordinacijski odbor, ki bi vsklajeval sorodne potrebe in dejavnosti. Poleg skupnega dela in skupnih problemov pa bi se pri tem sodelovanju lahko vsaka LU — v Kopru, Izoli in Piranu — specializirala za specifične probleme svojega kraja in potreb.

Vso to široko problematiko je ob koncu posvetovanja strnil predsednik Komisije za politično in idejno-vzgojno delo pri OO SZDL Ercio Jazbec v povzetek treh točk, ki zadevajo bistvo vprašanja, zakaj danes kljub doseženim uspehom še ne moremo

govoriti, da so naše LU takšne, kot bi jih želeli in potrebovali.

Velike družbene potrebe, med katerimi gre prioriteta izobrazbi proizvajavca in upravljavca, narekujejo dvig kvalitete in premišljeno programiranje bodočega dela. Tesno s tem v zvezi je vprašanje kadra, ki dela in predava v LU. Toda če merodajni faktorji v komun zahtevajo kvaliteto, so dolžni tudi zagotoviti možnosti delovanja.

Status in finansiranje LU bosta še posebno stopila v ospredje zdaj, ob sprejetju proračunov za prihodnje leto. Prav gotovo bo treba LU zagotoviti primerno mesto tudi v skladih za šolstvo. Sploh se bodo morali občinski ljudski odbori lotiti z vso resnostjo reševanja tudi tega finančnega vprašanja, kajti gre za kulturno investicijo, ki se bo rentirala na vseh področjih, tudi na gospodarskem. Zato so pri delu LU zainteresirana tudi podjetja.

Po reševanju teh zunanjih činitelev pa bodo morali odigrati svojo vlogo tudi upravni odbori LU. Naloga tega družbenega organa je programsko usmerjanje, razporeditev sredstev, reševanje kadrovskega vprašanja itd., zato bi morali biti v njem predstavniki vseh delavnosti v komun.

V skladu z vso razpravo in sklepi, ki so jih sprejeli udeleženci posvetovanja, bo OO SZDL priporočil občinskim ljudskim odborom in občinskim odborom SZDL, naj na svojem območju po svoji najboljši volji in možnostih pomagajo pri reševanju problematike ljudskih univerz, kajti to je v interesu vseh državljanov.

Z. L.

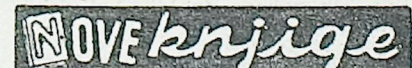
Otvoritev večerne politične šole

V soboto popoldne je bila v prostorih Dijaškega doma v Postojni svečana otvoritev večerne politične šole. Otvoritvi so prisostvovali številni slušatelji in predavatelji, o pomenu idejno političnega izobraževanja komunistov pa je

spregovoril sekretar občinskega komiteja ZKS Postojna tovariš Jože Baša.

Program večerne politične šole v Postojni daje letos močan poduporek študiju sodobnih procesov v razvoju svetovnega socializma s posebnim poudarkom na naš notranji razvoj ter hkrati opredeljuje naloge, ki stoje v tem procesu pred članstvom ZK. Šola v Postojni bo trajala približno 4 mesece, nakar bodo slušatelji spomladi opravljali zaključne izpite.

(ma)



NOVE knjige

Kenneth Graham: VETER V VRBU. Izdala Mladinska knjiga. Le kaj naj bi se zgodilo v vrbu ob reki? O. marsikaj, saj tod žive žabe, Zavarji, podgane, krti... In o teh prebivalcih in njihovem nenavadnem življenju, ki ima obilo podobnosti s človeškim, nam pripoveduje ta prikupno napisana knjiga angleškega pisatelja. Delo je prevedel Jože Dolenc.



Prizor iz Nušić-Mihizeve komedije v dveh delih AVTOBIOGRAFIJA v izvedbi ansambla Istrskega ljudskega gledališča iz Pulja



BOREC, št. 10

Iz vsebine:

Miran Ogrin: V imenu petih kontinentov, Milko Stofa: Ko so česnje rdele cvetele, Marička Znidaršič: Padim Starotražanom, France Sušteršič: Svitanje, Stane Terčak: I. štajerski bataljon in napad na Soštanj, Ivan Vidali: Vstaja na Kamniškem, Marička Znidaršič: Pesem o lopati, Janez Kramar: Razvoj OF v Ljubljanski pokrajini, Matej Bor: List od doma, Paško Romac: Pobeg iz kaznilnice, D. Dimitrijević: Poslednji zbor »Delavskega bataljona«, Djurica Labović: Koraki po ognju, Matevž Hec: Pomenki s pisci in o piscih, Andrej Pagon-Ogarev: Spomin na prve partizane na Primorskem, Bojan Ajdić: Drugi v Dachau, Ljilje Tomec: Bil sem med političnimi, Vida Tom-Lasić: Spet v Ljubljani, Tone Selškar: V spomin Louisu Adamiču, Mile Pavlin: Srečanje s »fontanotovci«, Mile Pavlin: Ob prenovljenem muzeju v Ljubljani, Winston Churchill: Usodna Hitlerjeva napaka.

ZAPISEK PRED DNEVOM JUGOSLOVANSKE LJUDSKE ARMADE

Ivan
Logar:

ZA LAS JE MANJKALO ...

Eden izmed najlepših športov, ki pa terja tudi mnogo prisebnosti, zdravja in poguma, je prav gotovo padalski šport ali kakor mu tudi pravijo — sinji šport. Čudovit je občutek, ko sedi pod svilen kupolo in se polahko bližaš zemlji. Nedolgo tega je bil moj prijatelj na nočnem skakanju in doživel je nekaj nenavadnega. Ko bi izgubil prisebnost duha ... No, pa naj sam pripoveduje:

»Bil je lep jesenski večer, ko sem s tovariši sedel ob vzletni stezi letališča in čakal, da se povzpne v letalo. Bili smo skoraj razposajeni. Odhajali smo na nočno skakanje, nebo je bilo jasno in mesečina je sijala.

Drug za drugim smo stopili v

letalo. Motorji so zarohneli in že smo se odlepili od zemlje. Dosegli smo primerno višino in stoji pričakovali znano povelje: »Skači!« Skozi majhna okenca smo opazovali luči mesta, ki so v daljavi migotale. Instruktor nam je dal znak in drug za drugim smo se poganjali v globino ...

Prejadril sem hangar. V mesečini so se pod menoj zasvetile tračnice, malo vstran cesta in daljnovid. Moram priznati, da mi je postalo pri srcu nekam tesno. Ko me je gnalo proti daljnovidu in železnici, sem v daljavi ugledal dve premikajoči se lučki — po tračnicah je sopihal vlak. Sprva na to nisem bil kdo ve kako pozoren. Prepričan sem bil, da bom odjadril preko železniške proge. Toda bolj ko sem se približeval zemlji, bolj sem bil sam v sebi prepričan, da se bo moj doskok končal nekje na tirihi. Ze sem bil tik nad progo. Vlak je prihajal vedno bliže. Z železniške postaje, ki je bila nekaj niže, sem zaslišal krike. Bržkone so veljali meni, toda v tem hipu nisem mislil na to.

Doskočil sem. Spodrsnilo mi je na gladih tračnicah in padel sem prek tirnic. Čutil sem drhtenje tračnic, bobnenje vlaka. Ošinil me je snop svetlobe in žarometov ... Niti za hip nisem razmišljal. Nagon je bil močnejši in urnejši od razuma. Z enim samim skokom sem se pognal čez nasip in že v naslednjem trenutku je švignil mimo vlak. Vagoni so drdrali drug za drugim, kupola mojega padala pa se je še spuščala in se počasi zapirala.

Nekaj časa se nisem mogel niti ganiti. Bil sem kot odrevenel. Nisem in nisem mogel verjeti, da sem ušel smrti, da sem ji ušel le za las. Čez čas so pritekli k meni ljudje s postaje. Strmeli so in me začudeno gledali. Bili so prepričani, da bodo našli tod le še kup krvavega in negibnega mesa. Bolšal sem vanje in dolgo nisem mogel spregovoriti niti besedice. Naposled mi je planila okrog vratu stara ženica in me brez besed in solznih oči objela.

Tedaj sem se zdramil iz otprlosti in zmedeno zamrmral:

»Saj ni nič. Nič hudega ni. Saj mi je kar dobro ...!«



Postojnski jadralci na svojem letališču



Skok iz letala

Planinci se združujejo

Ozemlje koprškega okraja zajema sicer le zadnji odrasle alpskega predgorja in začetek Dinarskega gorstva, vendar ima nekaj pomembnih in privlačnih vrhov, kot so Snežnik 1796 m, Nanos s 1231 m, Javorniki s 1268, Vremščica s 1007 m, Slavniki s 1028 m, Rasuška s 1048 m ter še nekateri nižji. Kljub temu pa, da ne dosega višin Julijcev in kamniških velikanih, nudijo široke in nekatere res prekrasne razglede. Zaradi tega so si že davno pridobili obilo vnetih obiskovalcev. Ze pred prvo svetovno vojno smo imeli v naših krajih slovenska planinska društva, med njimi tudi v Trstu. Se bolj je bilo seveda razvito planinstvo na Goriškem, kjer segajo mnogi vrhovi tudi čez 2000 m: Triglav 2863, Jalovec 2643, Kanin 2585, Krn 2245 itd. Tuja nadoblast je delovanje teh naših društev najprej zavrla in nazadnje popolnoma zaustavila.

Kakor v vsem, smo morali tudi v planinstvu po osvoboditvi začeti povsem znova. Obnoviti je bilo treba društva, ki so nekod že delovala, ustanoviti pa tudi nova tam, kjer jih nikoli nismo imeli. Naloge, katere so ta društva prevzela, niso bile lahke. Mnoge stare planinske koče so vojne vihrje uničile. Vendar moremo ugotoviti, da uspehi prizadevanj niso izostali in da so naša planinska društva mnogo storila, čeprav večinoma v tesnih razmerah. Dobili smo tudi nekaj novih planinskih koč, v našem okraju na Slavniku in Nanosu, ter obnovljeno, odnosno skoraj povsem novo na Snežniku. Razen tega smo dobili po zaslugi gozdnih uprav na nekatere vrhove tudi za motorna vozila uporabne ceste.

Kljub vsemu temu vendar še ne moremo biti povsem zadovoljni, posebno še če pogledamo v nekatere druge dele naše republike, kjer niso zrastle le obnovljene ali nove koče, marveč tudi planinski hoteli ter žičnice in vzpenjače. Mimo tega je postalo tam planinstvo množično. Planincev ni več samo po nekaj sto, marveč gredo v tisoče in tisoče. Vneto se vključuje v njihove vrste tudi mladina. Pri nas pa so društva še razmeroma šibka in boriti se morajo z znatnimi težavami. Koprsko društvo je sicer postavilo kočo na Slavniku, a prav pomanjkanje zadostnega števila zares pravih, vnetih planincev je povzročilo, da jo je moralo prepustiti v upravo planinski podružnici ljubljanskih železničarjev. Sežansko je pričelo akcijo za zgraditev koče na Vremščici, a ostalo je samo pri pobudi, ker ni našlo povsod potrebnega razumevanja in podpore. Pa tudi na Goriškem ni malo težav.

Da bi delovanje primorskih planinskih društev poživili, pritegnili vanje več aktivnih članov in našli večjo podporo v javnosti, so stopili goriški in koprski planinci v zadnjem času v tesnejše stike. Tako so se zbrali pred dnevi na pobudo goriškega društva v izletniški restavraciji »Kekec« nad Novo Gorico predstavniki planinskih društev iz Nove Gorice, Boveca, Tolmina, Kobarida, Kopra, Sežane in Ilirske Bistrice, na sestanku pa so povabili tudi zastopnike Planinske zveze Slovenije iz Ljubljane ter bratskih slovenskih planinskih društev iz Trsta in Gorice.

Na sestanku so sklenili poskrbeti

za še tesnejšo povezavo vseh primorskih planincev. Mimo tega so razpravljali o vrsti konkretnih nalog: o oskrbovanju planinskih koč, vsklajevanju cen, markiranju planinskih potov, propagandi, delu z mladino itd. Pomenili so se o predavanjih, preskrbi razglednih naših koč in gorskih motivov, razširjanju »Planinskega vestnika« in sodelovanju v njem, kakor tudi o vprašanju novih postojank itd. Končno so sklenili, da se bodo v kratkem spet sestali, koprskemu društvu pa so poverili nalogo, da skliče meseca marca prihodnjega leta na večji sestanek zastopnike vseh primorskih planinskih društev, da se še tesneje povežejo.

R. Goljak

IZ SPOMINOV NA TRPLJENJE POD FAŠISTIČNO STRAHOVLADO

SMRT JE VOZILA IZ PREDORA

Vas, pritisnjena v precej ozko dolino. Na enem kraju se dolina odpira proti morju, na drugi strani se pa izgubi v nekaj grap, kjer teče voda samo po večjem naliivu. Sredi doline je rečica, ki jo prečkata ozka cesta in železnica. Ob cesti in železnici ter po pobočjih je raztresenih nekaj hiš.

Jutro je mirno in navadno v svoji vsakdanjosti, kakor vas, kakor hiše in ljudje, ki v njih prebivajo. Edino spremembo v vsakdanje enolično življenje prinese

vlak, ki vsak večer prisopiha po ozkotirni progi. To je Strunjan pomladnega dne leta 1921, ko so prvi strelj fašističnega terorja pretresli prebivalstvo.

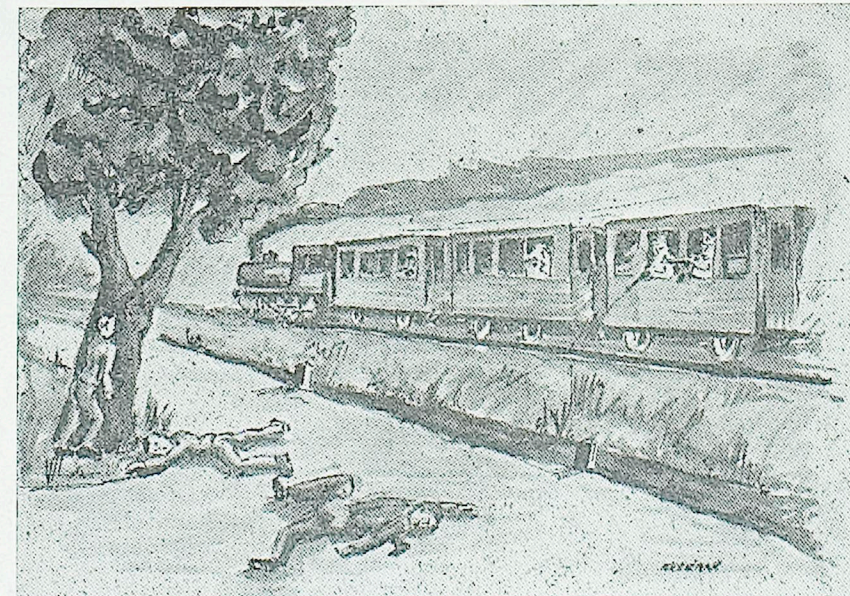
Jutro je bilo kot mnoga druga jutra. Nihče ni mislil, da bi se utegnili zgoditi kaj posebnega — ljudje so neskrbno hiteli na njive, v vinograde, da bi opravili nujna spomladanska dela.

Na križišču, nekaj korakov od takratnega »Doma nacionalnega edinstva«, ki so mu pravili »Dom

socialistov« in so ga vaščani postavili še v času avstro-ogrske monarhije, je stala gruča mladeničev. Pogovarjali so se. Ura je bila okrog sedmih zvečer. Tedaj je iz predora počasi prisopihal vlak in rezko zapiskal, ko je privozil na most. Skupina mladeničev je bila zatopljena v razgovor in vse preveč vajena tega vsakdanjega prizora, da bi se za to kdo zmenil. V tem trenutku tudi niso mislili na to, da je Dom socialistov in narodne enotnosti fašistom trn v peti. Vlak je zbudil zanimanje le pri otrocih, ki so prišli zijala past. Tedajci pa so iz vlaka zapotali strelj. Svinčenke so zažvižgale med mladeniči in otroki in po domu socialistov. Še preden so se mladeniči zavedeli, sta dva že obležala mrtva, nekaj pa jih je bilo ranjenih. Ostali smo v zmedu popadali na tla in se zaklonili v bližnjem jarku. Skvadristi, ki jih je vodil piranski fašist in krvnik Benvenuti, pa so še naprej streljali po zgradbi. Fašistični kolovodja ni dovolil vlakovodji, da bi na kolodvoru vlak ustavil. Ustrahovali so ga.

Vlaka že davno ni več. Fašistični režim ga je s tračnicami vred odnesel v Abesinijo. Ostal pa je spomin na prelito kri. To je bilo nekaj dni pred prvim majem leta 1921. Imena teh žrtev so vklesana v beli marmor na spomeniku žrtvam fašističnega nasilja.

K. M.



Iz vlaka je zapokalo

NAŠ DOMAČI FELJTONČEK

Jaša Žvan:

Zaradi mačke v žaklju

Fantovščina je ljudski običaj. Tudi Lenart ga ni hotel prezreti. Povabil je vrstnike iz svoje vasi in okolice, najel harmonikarja, naročil pijače in so rajali do zore.

»Pij, Lenart! Nocoj si še fant, jutri boš že mož. Rad imej ženo, je hlače obdržil«, ga pouči prvi.

»Pazi, da bo imela nevesta zibelko v bali!« ga opozarja drugi.

»Ni več v modi! Voziček za dvojke je bolj imeniten!« namigava tretji.

»Počasi, fantje! Po vrsti! Najprej se moram vendar oženiti!« se otepa Lenart, ves žareč v obraz.

»Ko se bom jaz oženil, bo moral biti vozček poln! Nočem mačke v žaklju!« se petlini bled dolgin udrtih oči, že nekoliko okajen.

Goodec razpotegne meh in prekine objestno besedičenje.

Pri nevesti so tisti večer vasovale njene tovarišice. Niso ji dale prej miru, dokler ni pomerila poročne obleke. S prikrito zavistjo so jo občudovale. Vse bi bile rade v Marušini koži in obleki.

»Ko boš imela še mirtin venček na glavi in bele nageljne v naročju, boš kakor angleška kraljica!« se dobrihla Ančka.

»Maruša, po pravici povej, ali ti bo hudo za dekljskimi leti? Glej, zdaj boš žena, potem mamica in nazadnje babica. Pravijo, da se možu najbolj priklupe, če si mu vedno ljubica. Kako lepo se to sliši, ne? Tako in podobno so gostolele, vresčale in se smejale prijateljice. Potem jim je morala razkazati še balo. Kos za kosom so otipavale in občudujoče emokale. Nazadnje so zapele in pripravile Marušo do solz.

»Nič ne jokaj, Maruška! Ne bomo te tolažile. Te bo že jutri Lenart!« Šali se je poznala primes rahle zlobice. Smeje se so se dekleta razšla.

Naslednji dan je bila sobota. Nekateri svaše iz bližnjega sorodstva so bili prišli že prejšnji večer, ostali so

bili napovedani za poročni dan. Bilo je sončno jutro, ki je naglo razpršilo mačkasto razpoloženje mladih vasovalcev in vasovalk. Vsa vas je bila svatovsko pripravljena. Na Marušinem domu se je cvrlo in peklo, vonjave svatbenih dobrot so izzivajoče štegetale nosove sosedov. Prvi avtomobili s povabljenici so pribreli v vas in se gnetli pred ženinovim in nevestinim domom. Skupine otrok so postajale vedno gostejše in pasle zvedavost nad načičkanimi, s cvetjem in darili obloženimi svati. Bil je začetek velikega dogodka.

Tedaj so pogrešili Lenarta.

»Gotovo je šel Maruši voščiti dobro jutro, neučakanec, neugnani,« je domneval ženinov oče. In ko so dognali, da ga je nevesta videla zadnjikrat prejšnji večer, so se zaskrbljeno spogledali. Maruše je stisnilo pri srcu.

»Lenarta ni!« je šlo najprej šepetaje od ust do ust.

»Lenart je izginil!« sta si na glas povedali sosedi.

»Zenin se je v zemljo vdril!« je planila novica kakor vihar po vasi.

Potem ko so pretaknili vso vas in pretehtali vse možnosti na račun Lenartove, doslej neznane šaljivosti in tudi — bognasvaruj — trenutne zmedenosti, so razposlali na vse strani zasledovalce na kolesih in motorjih, ki pa so se vsi vračali s poročilom, da je za Lenartom izginila vsakršna sled. Svatovsko razpoloženje se je pričelo spreminjati v ogorčenje, sočutno žalovanje, bolešno razočaranje in nepojmljivo uganjanje. Maruša je v poročni obleki ihtela v svoji kamri in z bledimi prsti drobila nežne zelene iglice z mirtinega venca. Na belo cvetje pred njo so kapale debele solze iz rdeče obrobjenih Marušinih oči. Nageljni so vidno veneli, z njimi je venela njena sreča. Nikogar ni pustila Maruša k sebi v uri najtežje preizkušnje in razočaranja. Hotela je biti sama s svojo bolečino.

Le materina božajoča roka ji je nekoliko blažila gorje. Ni slišala očeto-ve kletve, ki jo je poslal za pobeglim Lenartom. Svatje so čakali do poznega popoldneva, ta in oni je se gel po kosčku pečenke ali ocvrtem piščančevem bedrcu, poplaknil zalogaj s požirkom vina, potem pa so drug za drugim z medlim slovesom odhajali. Noč je razgrnila svoja temna krila nad nepojasnjenim dogodkom in vas se je pogreznila v zagrenjen mir.

Drugi dan se je novica raznesla daleč okoli. Ljudje so sočustvovali z Marušo in brez licemerstva priznavali, da kaj takega ni zaslužila. Prav tako tudi Lenartu niso ničesar očitali, kar bi utegnili meriti na pustolovske zmoglosti. Oba sta veljala za vzoren par, ki so jima prerokovali najusrešnejši zakon. Začelo je prevladovati mišljenje, da se je siromaku od sreče zmešalo. Teden dni so krožila med ljudmi različna uganjanja, potem pa je začela zadeva pojemat v svoji zanimivosti. Kost je bila ogledana in nihče se ni več pulil zanjo. Nihče, razen Lenarta in Maruše, ki sta se umaknila hrupni svatovski in predla svojo usodo dalje.

Maruša je dobila pismo. Iz mesta. Od Lenarta. Naj pozabi na izjavljeno »ohceto«. Vse se bo lepo uredilo. Naj pride Maruša za njim v mesto, kjer je zastran poroke vse urejeno. Tudi službo da že ima. Dobro službo. Tudi zanjo, za Marušo, je pripravljena zaposlitev. In stanovanje so mu obljubili pri podjetju, kjer dela. Tako ji je pisal.

Marušino srce je vzvzlovalo in zavriškalo v plamenih ozdravljene ljubezni in zadoščenja.

Zopet je bila sobota. Meglena in deževna. V Lenartovem in Marušinem srcu pa je bil razkošen sončni dan, v kakršnem zori pšenica, ko sta stala z dvema pričama pred predstavnikom ljudske oblasti v mestnem poročnem uradu in slovesno izjavila, da hočeta drug drugega za vse večne čase.

»Zakaj si mi doma tako napravil, Lenart?« je nežno očitajoče pobarala Maruša novopečenega možička in zajela v mehke dlani njegovo kodrasto glavo, ko sta bila sama in brez prič.

»Sam ne vem, kaj mi je bilo,« je jecjal spokorjeni grešnik. »Nekdo je na fantovski česnal o nekakšni mački v vreči, pa me je obsedlo, da me morda nimaš rada!«

»Teptek moj neverni! Prepričaj se boš, da nisi dobil mačke v vreči, četudi bi zaslužil, da bi te pošteno opraskala!«

Lenart je skesano nagnil glavo nad Marušino nedra, ona pa ga je spravljivo poljubila na teme.

O TOČENJU ALKOHOLNIH PIJAČ

Zaradi različnih mnenj o prepovedi točenja alkoholnih pijač v menzah in kantinah podjetij in ustanov je Okrajni odbor RK sprejel sklep, da bo na ta problem opozoril Okrajni sindikalni svet, ki naj preko svojih organizacij razpravlja o tem problemu in pomaga pri njegovi rešitvi. Upajo, da bodo sindikalne organizacije zavzele pri razpravi pozitivno stališče in da bodo oblastni organi izdali okrožnico o prepovedi točenja alkoholnih pijač v menzah in kantinah zaprtega tipa.

V »Mesecu boja proti alkoholizmu« priporoča OO RK vsem gostinskim podjetjem v našem okraju, naj izdelajo primerne napise, ki prepovedujejo točenje alkoholnih pijač vinjenim in mla- doletnim osebam. Res je, da obstaja o tem zakonita določila, vendar jih gostinski obrati pogosto kršijo.

NOVEMBER JE »MESEC BOJA PROTI ALKOHOLIZMU«

Vztrajna dejavnost ne le propaganda

Pred »Mesecem boja proti alkoholizmu« je Komisija za sodelovanje z družbenimi organizacijami pri Izvršnem odboru GO SZDL Slovenije sklicala konferenco s predstavniki družbenih organizacij, družbenih in državnih organov in zavodov. Razpravljali so o vprašanju boja proti alkoholizmu nasploh, še posebej pa o tem, kako organizirati »Mesec boja proti alkoholizmu«. Strinjali so se, naj postane ta akcija stalna in vztrajna dejavnost, ki naj konkretno koristi našim delovnim ljudem. Zato pa mora biti delo sistematično in stalno in ga ni mogoče prepuščati eni sami organizaciji, temveč se morajo tega vprašanja lotiti vse družbene organizacije in društva.

Po izvajanjih predsednika Komisije za boj proti alkoholizmu pri GO RK Slovenije dr. Ljuba Baycon so si boj proti alkoholizmu zamislili kot konstruktivno in pozitivno dejavnost v korist našemu delovnemu človeku v prizadevanju za njegovo telesno in duševno zdravje, za urejene družine, za varnost ljudi v javnem prometu in pri delu itd. Koristna in uspešna bo ta akcija že zaradi tega, ker bodo pri njej sodelovali številni državni in družbeni organi in organizacije, ki že po svoji osnovni dejavnosti morajo sodelovati v tem boju.

Na posvetovanju so sprejeli nekaj konkretnih nalog in sugestij, ki naj bi jih izvajali v boju proti alkoholizmu meseca novembra pa tudi pozneje:

1. Kljub bogatim sadnim letinam trgovska mreža še vedno ni sposobna, da bi tržišče preskrbelo z zadostnimi količinami po zmernih cenah. To vprašanje je treba postaviti pred trgovske organizacije in Trgovinsko zbornico in pa pred organe za gospodarstvo v republiškem merilu.
2. Pritisniti bo treba na Gostinsko zbornico in na gostinska podjetja, ki nadejajo sprejemati v svoj asortiment tudi sadnih sokov, če pa jih že sprejemajo, hočejo pri njih doseči čimvečji dohodek.
3. Družbene in politične organizacije in drugi organi so dolžni sodelovati pri uresničenju perspektivnega programa za sadjarstvo in vinogradništvo, kot ga predvideva petletni perspektivni načrt LRS (obnova vinogradov, odprava samorodnic in uvažanje jedilnih sort).
4. Zavodi za napredek gospodinjstva, ženska društva in druge družbene organizacije naj nadaljujejo z akcijo za izobraževanje žena in deklet, ki naj se ne omejuje samo na sadne sokove, temveč naj upošteva tudi spremembe v prehrani sploh.
5. Boj proti alkoholizmu bo treba vključiti v redni učni program vseh naših šol, in sicer v okviru predmetov, kot so kemija, biologija, spoznavanje družbe itd.
6. V učne programe učiteljskih in drugih pedagoških šol moramo vključiti obvezna predavanja o alkoholizmu in o njegovih posledicah za družbo in posameznika.

● Letno pridelamo v Jugoslaviji povprečno 43.430 vagonov vina. Izvozimo ga okrog 2.100 vagonov, 400 vagonov ga predelamo v razne vinske destilate, 230 vagonov pa za vinski kis. Vse ostalo ostane doma.

● V zadnjih nekaj letih popijemo Jugoslavlani povprečno 60 tisoč 850 vagonov alkoholnih pijač.

7. Na področju socialnega varstva in zdravstva bi morali imeti več zavodov, ki jih nujno potrebujemo, zlasti pa sanatorij za zdravljenje tistih, ki jih ni mogoče zdraviti v ambulantah. Poleg tega se prosto giblje precejšnje število alkoholikov, ki motijo javni red in mir in bi jih zato bilo treba spraviti v posebne delovne zaščitne zavode.

8. Kadrovske in socialne komisije v gospodarskih podjetjih je treba mobilizirati za intenzivnejše reševanje problemov, ki so v zvezi z alkoholizmom. Delavec, ki postane alkoholik zaradi raznih osebnih težav, je manj produktiven in bolj izpostavljen nesrečam kakor drugi delavci.

9. Organi državnega sekretariata za

notranje zadeve naj še strože uveljavljajo prepoved glede točenja alkoholnih pijač vinjenim in mladostnim osebam in še ostreje naj uveljavljajo predpise, ki poklicnim voznikom pred vožnjo in med njo preprečujejo uživanje alkoholnih pijač.

10. Naša sodišča in javno tožilstvo moramo pozvati, naj v večji meri uporabljajo sredstva, ki jim jih daje kazenska zakonodaja za boj proti alkoholizmu.

V razpravi je sodelovalo večje število udeležencev konference, ki so pozdravili pobudo SZDL in dali mnogo koristnih predlogov za bodoče delo.

IZ DELA OKRAJNEGA ODBORA RK V KOPRU POSVETOVANJA IN SEMINARJI

Pred »Mesecem boja proti alkoholizmu« je Okrajni odbor RK v Kopru organiziral v sporazumu z Okrajnim odborom SZDL posvetovanje zastopnikov vseh družbenih organizacij in ustanov o problemih alkoholizma. Imenovali so okrajni koordinacijski odbor za boj proti alkoholizmu in ožji odbor-komisijo za boljše izvedbo tehnično-propagandnega dela. Občinski odborom so priporočili, naj ustanovijo za svoje področje podobne odbore in komisije.

V drugi polovici novembra bodo organizirali širše posvetovanje o problemih alkoholizma v koprskem okraju. Referat in analize na tem posvetovanju bodo govorile o številu alkoholikov, o preventivnem delu na področju boje proti alkoholizmu in o problemu zdravljenja alkoholikov. Zaključki tega posvetovanja bodo služili občinskim koordinacijskim odborom pri pripravi za konkretni program dela.



Model jesenskega ali zimskega plašča. Sportni kroj nam omogoča vsakdanjo praktično uporabo takega oblačila



Mogoče ste se kdaj prestrašile ali pa vsaj začudile, drage tovarišice, ko ste gledale na naših modelih čudna in včasih celo smešna pokrivala in klobuke. Naj vas potolažimo z današnjo sliko: tudi vaše priljubljene in praktične rute so moderne in brez skrbi si jih zavežite ob mrzlih in vetrovnih dneh

NA SEJI OKRAJNEGA SVETA ZA ZDRAVSTVO SO RAZPRAVLJALI V GLAVNEM

o krvodajalski službi

Na svoji seji v soboto, 11. t. m., je okrajni Svet za zdravstvo med drugim razpravljalo o stališču Okrajnega odbora RK in Transfuzijske postaje v Izoli o predlogih, ki so jih dali na prejšnji seji sveta nekateri člani.

V imenu Transfuzijske postaje se je oglasila k besedi dr. Božena Boh-Zen. Poudarila je, da pri krvodajalski službi še vedno orjejo ledino in da bo potrebno še mnogo naporov, da bo ta služba potekala tako, kot si vsi želimo. Po njenem mnenju so bili nekateri predlogi, o katerih so razpravljali na prejšnji seji sveta za zdravstvo, taki, da ne morejo koristiti pri urejanju transfuzijske službe na danšnji stopnji razvoja. Ti predlogi so se v praksi izkazali kot slabi in jih je krvodajalska služba v Sloveniji že preživela. Gre za predloga dr. Poldeta Hladnika, naj bi krvodajalcem dajali namesto malice denar in naj bi transfuzijska služba prešla na ekonomsko bazo, tako da bi bolnica refundirala podjetjem izplačilo za izgubljeni delovni čas udeležencem krvodajalske akcije.

Praksa je pokazala, da so krvodajalci potrebni okrepili takoj po odvzemu krvi. Malica, ki jo dobi krvodajalec, je sestavljena tako, da dobi telo tiste snovi, ki so mu trenutno najbolj potrebne. Vprašanje je, kaj bi si kupil krvodajalec, če bi dobil namesto malice denar. Prav gotovo bi se lahko zgodilo, da bi se napil alkoholnih pijač, še preden je kaj zaužil. V takih primerih bi bil odvzem krvi kriv za vse poznejše komplikacije ali nesreče. Na drugi strani pa bi bilo povsem neumestno vme-

šavati v to humano dejanje denar in bi bilo za marsikoga žaljivo, ko bi mu ob odhodu stisnili v roko n. pr. 200 dinarjev za malico. Ljubezniva pogostitev in prijetno razpoloženje, ki nastane ob skupni malici pri mizi, je po mnenju večine mnogo primernejše.

Vprašanje refundacije pa je uredila za celotno področje Slovenije republiška komisija za krvodajalstvo. Te stroške povsod krijejo podjetja. Razpravljati o tem vprašanju pa je še posebej nepotrebno, ker so naša podjetja pokazala razumevanje za krvodajalsko akcijo in je celo občinski plenem sindikatov v Kopru sprejel sklep o refundiranju izplačila za izgubljeni delovni čas krvodajalcev.

Ker je bilo govora, naj bi na Transfuzijski postaji sprejemali tudi tiste, ki jih pošiljajo ambulantni zdravniki izven krvodajalskih akcij, je dr. Boh-Zenova pojasnila, da so taki izredni odvzemi upravičeni le, če je kri v določenem času nujno potrebna. Pred odvzemetom je potrebna vrsta priprav, ki so povezane ne samo z delom, ampak tudi s posebnimi stroški. Taki odvzemi krvi pomenijo zato izven turnusa neodgovorno in nepotrebno potratno velikih denarnih vsot.

Glede predloga dr. Sergeja Čepelka, naj bi se uvedla nekakšna moralna obveznost, da bi svojci tistega, ki je ob zdravljenju prejel kri, prišli v vrsto krvodajalcev, je dr. Boh-Zenova mnenja, da so tak način pridobivanja krvodajalcev uvedli tam, kjer ideja prostovoljnega krvodajalstva še ni prodrla med ljudstvom. V Sloveniji smo to stopnjo razvoja že

prešli pred leti in se zdaj že uveljavlja lik krvodajalca, ki je pripravljen s svojo krvjo pomagati neznanemu bolniku.

Novih predlogov glede izboljšanja dela na področju krvodajalstva ni bilo, razen da so se organizatorji krvodajalske službe strinjali, da bi bili še posebno v zimskem času potrebni večji prostori za čakalnico.

Po tej izčrpni obrazložitvi in razpravi je okrajni Svet za zdravstvo izrekel priznanje organizaciji RK, Transfuzijski postaji v Izoli in vsem krvodajalcem, ki so s svojo zavestjo in požrtvovalnostjo prispevali k vidnim uspehom krvodajalske službe v obalnem področju. V devetih mesecih obstoja se je na Transfuzijsko postajo v Izoli prijavilo 1691 krvodajalcev, 15 % so jih odklonili, tako da je dalo kri 1419 oseb. Povprečno to pomeni 50 krvodajalcev na teden, potreba pa bi krili šele takrat, ko bi bilo 60 do 70 krvodajalcev tedensko. Svet je bil tudi mnenja, da bi bilo nepravilno, če bi postavili krvodajalsko službo na ekonomsko bazo in je sprejel sklep, naj bi tudi pri nas veljalo, da gospodarske organizacije in ustanove zagotove darovalcem krvi nadomestilo za izgubljeni zaslužek. To pravilo velja tudi, kadar državljani izvršujejo razne funkcije v družbenih in oblastnih organih in je veljavno na vsem področju Slovenije.

Razen o krvodajalstvu je Svet razpravljalo še o programu perspektivnega razvoja v prihodnjih letih, o izgradnji nove koprskeske bolnišnice in o zdravstvenih centrih.

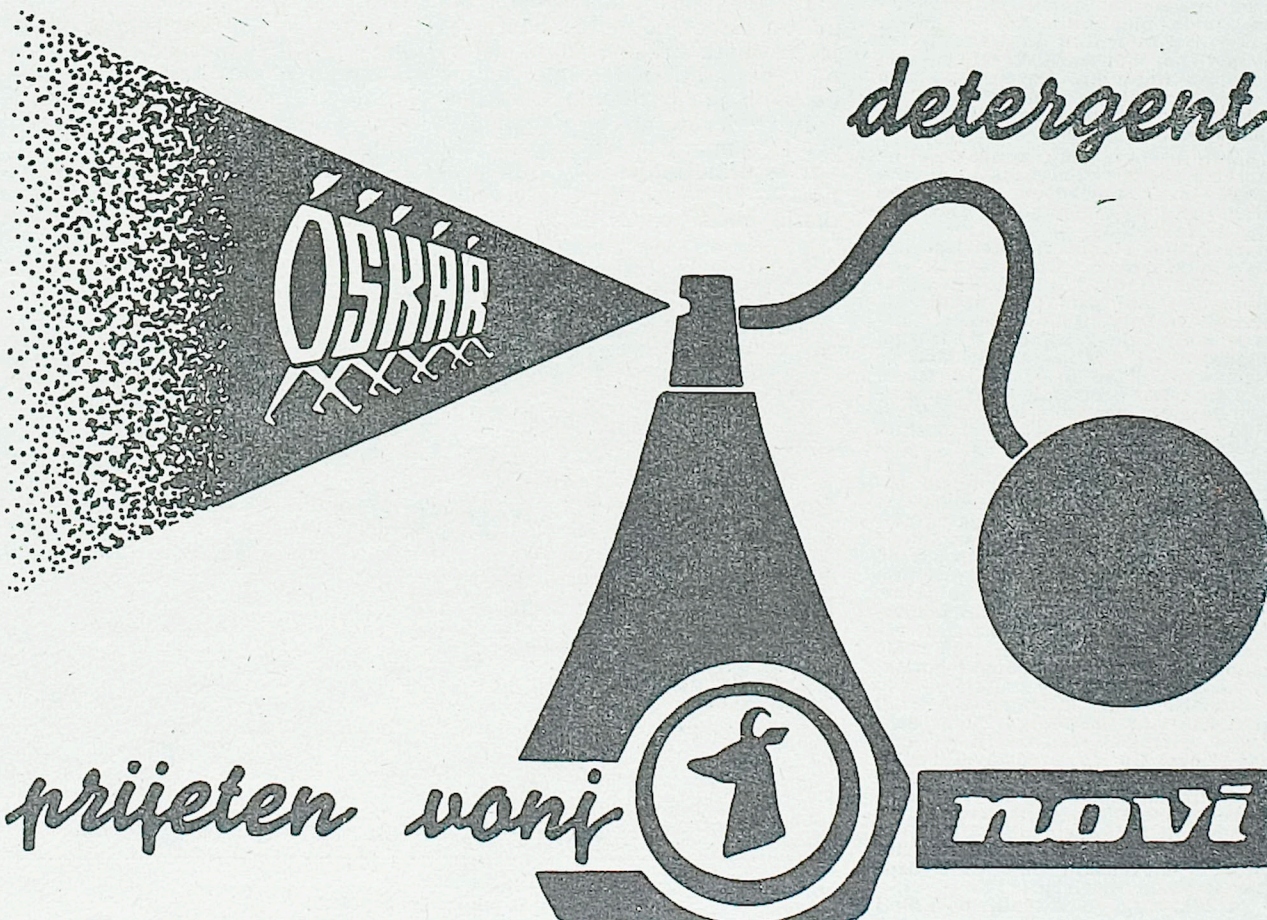
OKROG UREJANJA ZDRAVSTVENE SLUŽBE V KOPRSKEM OKRAJU

Zdravstveni centri naj zažive

Po posvetovanju predsednikov občin je o vprašanju zdravstvenih centrov razpravljalo tudi okrajni Svet za zdravstvo. Mnenja so bili, da je upravičena bojazn, da bi medobčinski zdravstveni center za obalne občine usmerjal svoje delovanje prvenstveno v reševanje lokalne problematike, čeprav bi vršil tudi funkcijo okrajnega zdravstvenega centra. Prav tako pa bi se lahko zgodilo, da bi okrajni zdravstveni center preveč posegal v pristojnost občin ter s centraliziranjem sistema dušil samoiniciativo in neposredno zainteresiranost oziroma odgovornost občin.

Ker pa je trenutno najvažnejše, da zdravstveni centri v resnici zažive in pričnejo z intenzivnim delom, je Svet predlagal, naj obveljajo že sprejeta stališča o formiranju medobčinskih zdravstvenih centrov, in sicer v Kopru za obalne občine, v Sežani za Hrpelje in Sežano ter v Postojni za postojnsko in ilirsko-bistriško občino. Prav tako naj nadaljuje s svojim delom Okrajni zdravstveni center pri Zavodu za zdravstveno varstvo v Kopru.

Praksa bo pokazala, kako bo v bodoče najbolje organizirati delo zdravstvenih centrov in ga vskladiti s potrebami in možnostmi.



NAPORI VSEH PRIZADETHI FORUMOV NA OBALNEM PODROČJU

za ureditev življenjskega vprašanja

Načrti podjetja Rižanski vodovod za povečanje virov preskrbe z vodo na naši obali, kjer vode predvsem zaradi nagle gospodarske rasti vsak dan bolj primanjkuje

Preskrbovanje obalnega področja s pitno vodo je bilo že od nekdaj hudo pereče. Medtem ko se kapacitete Rižanskega vodovoda skorajda niso povečale, pa je bila potrošnja iz dneva v dan večja. V zadnjih dveh letih je porabilo obalno področje več kot tisoč kubičnih metrov vode na dan. Leta 1959 in 1960 je vode celo primanjkovalo. Kolektiv Rižanskega vodovoda si je na vse kriplje prizadeval, da bi odkril predvsem »notranje rezerve«. Njihovi napori so rodili takšen uspeh:

Pred letom 1950 so očistili in dali letno omrežje okoli 2.400.000 kubičnih metrov vode, vendar so je uspeli prodati le četrtino, to je 600.000 kubičnih metrov. Vse drugo je šlo v izgubo! V letošnjem letu pa bodo očistili in oddali omrežje približno 2.600.000 kubičnih metrov vode in je bodo prodali 2.200.000 kubičnih metrov. Izguba predstavlja le 18 odstotkov. Kakih 8 odstotkov izgube pa gre na račun preslabe občutljivosti vodomerov, ostalih 10 odstotkov pa na račun nekontrolirane porabe. Takšna izguba je normalna tudi za nova vodovodna omrežja. Zaradi tega ni pretirano reči, da v naši republiki ni vodovoda, ki bi imel manjšo izgubo, kakor jo ima Rižanski vodovod.

Rezerve Rižanskega vodovoda so izčrpane, potrebe po pitni vodi pa kljub temu naraščajo. Zato so začeli že pred časom zbirati podatke, da bi sestavili investicijski program, ki naj bi omogočil redno in zadostno preskrbo z vodo za celotno obalno področje in v vseh letnih časih. Letos septembra so delali črpalne poskuse za zajetje vode v Sečovljah, vrh tega pa so geološko raziskovali tudi levi breg Dragonje. Sestavili so petletni investicijski program, ki v grobih potezah obsega tole:

Prenovitev vodovoda in povečanje odjema iz Rižane ter rekonstrukcija čistilne naprave. To

delo naj bi dokončali v prihodnjem letu.

Prenovitev vodovoda z odjemom 4.300 kubičnih metrov vode na dan v Sečovljah.

Nadaljnje raziskovanje v Sečovljah, Ospi in Rižani. Raziskati nameravajo padavinsko področje Rižane in preštudirati možnosti akumulacije v Brkinih. Na področju Ospa bodo opravili le manjša sondažna dela, da bodo dokončno ugotovili morebitne zaloge vode.

V svoj petletni investicijski načrt so vnesli tudi obnovo zastarelih mestnih omrežij v Kopru in Izoli ter razširitev lastnih poslovnih prostorov. Vrednost teh del znaša 973.500.000 dinarjev. Od tega bodo v letošnjem letu opravili dela v vrednosti 279.500.000 dinarjev, drugo pa v letih od 1962 do 1965.

Seveda pa je s tem vsekakor realnim načrtom v najtesnejši zvezi vprašanje kreditiranja teh del. Pri tem se Rižanski vodovod pravzaprav lahko nasloni samo na lastne gnotne možnosti. Ob enem z investicijskim programom so sestavili tudi podrobni finančni načrt, ki temelji na tem, da bi ostale datjave nespremenjene in prav tako bi ostala nespremenje-

na tudi cena vode. V času od leta 1962 do 1965 bi zbrali vsoto 189 milijonov dinarjev, ki bi jo namenili za uresničenje investicijskega programa. Primanjkljaj pa bi tako znašal še vedno več kot 504 milijone dinarjev...

Pomen del je takšen, da izključuje kakršnokoli polovičarstvo, zato je treba investicijski program Rižanskega vodovoda skrbno proučiti in način, kako ga izvesti, temeljito preučiti. Pri uresničevanju tega načrta pa bi lahko gnotno pomagale tudi prizadete občine in gospodarske organizacije.



Direktor Tomosa Franc Pečar razlaga tovarišema Milošu Miniču in Borisu Kraigherju probleme naše tovarne motornih vozil ob njunem obisku v Kopru minul teden

NEKAJ AKTUALNIH PROMETNIH PROBLEM V KOPRU

Zatikanje na vseh straneh

Ko zaskrbljeni ocenjujemo naraščajoči promet in nenehno večanje nezgod na naših cestah, se upravičeno sklicujemo tudi na vrsto subjektivnih činiteljev, ki v nemajhni meri vplivajo na varnost v prometu. Številne nezgode se namreč zgodijo v takšnih okoliščinah in ob takšnih pogojih, ki posebno v našem okrajnem me-

stu terjajo neodložljivo spoštovanje posebnih uredb prometnih organov, odpravo raznih pomanjkljivosti komunalnega značaja in podobno.

Podkomisija za preventivo, priporočila in analize v Kopru, ki deluje v sestavi okrajne komisije za vzgojo in varnost v prometu, je pred nedavnim proučila vrsto takšnih problemov, katerih rešitev zahteva neposredno angažiranje nekaterih občinskih in celo okrajnih forumov in ne nazadnje doslednejše upoštevanje cestno-prometnih predpisov s strani uporabnikov cest samih. V prvi vrsti gre za lastnike živine v samem Kopru. Kljub ustreznim ukrepom prometnih organov so namreč živinske vprege še danes na glavnih prometnih cestah okrajnega mesta vsakdanji pojav. Prav zaradi nespoštovanja teh predpisov je prišlo v zadnjem razdobju do več nezgod, ki so jih povzročili vozniki živinskih vpreg celo na cestah in odsekih cest, kjer je promet za živinske vprege prepovedan in vidno označen s prometnim znakom.

Očiten je tudi primer nerazsvetljenega cestnega križišča v Škocjanu, kjer je pomembno

cestno vozlišče. Sedanja nepreglednost v nočnih urah je na tem mestu prav posledica slabe razsvetljave. Gospodarski odsek občine je to vprašanje sicer poskušal rešiti skupno s podjetjem Elektro Koper, vendar se še vse do danes niso zedinili glede stroškov ureditve javne razsvetljave.

Prometni organi pa ugotavljajo hudo pomanjkljivost tudi v tem, ker Svet za nizke gradnje pri OLO Koper in odseki za gospodarstvo pri občinah ne vabijo ob določanju lokacij za novogradnje ob glavnih cestah v svoje komisije vsaj enega člana prometnega odseka ONZ. Niso redki primeri, da prav zaradi te pomanjkljivosti pride do nesporazumov in čestokrat celo do rušenj že začelih gradenj na izpostavljenih lokacijah, ker načrti niso v skladu s prometnimi predpisi. (bb)

● V koprskem okraju narašča število kroničnih alkoholikov iz leta v leto. Tako jih je bilo n. pr. lani 160, letos do oktobra pa že 183. Od teh se je zdravilo proti alkoholu 70, vendar brez uspeha (tako zdravljenje stane za eno osebo približno pol milijona dinarjev).

Nove ladje zadnjih dni

V ladjedelnici »3. maj« na Reki so pred dnevi izročili predstavnikom podjetja »Polskie Linie Oceaniczne« iz Gdinije prvo čez-oceansko, ki jih ta ladjedelnica

gradi za Poljsko, M/1 »Jožef Conrad«. Ima 10.500 ton nosilnosti, najodobnejšo opremo in motor tipa »Sultzer«, prav tako zgrajen v imenovani ladjedelnici. Ekonomska hitrost ladje pod polno obtežbo bo znašala 16,5 vozla. Moč stroja je 7800 KM. Druga ladja za imenovano podjetje je tik pred dograditvijo in se imenuje »Kochanowsky«, tretja »Wyspianski« pa bo v kratkem spлавljena. Vse tri ladje so istega tipa in imajo tudi po 12 postelj za potnike. Namenjene so za progo Poljska—Južna Amerika.

V naši ladjedelnici »3. maj« pa dovršujejo še 18.500-tonsko ladjo »Bregaglia« za Švico, 10.500-tonsko »Rio Carcarana« za Argentino, skupaj 7 ladij, 5 za tuje in 2 za domače naročnike. Poleg tega sta v zaključni fazi izdelave supertankerja »Sevojno« in »Vlasina«, ki imata vsak po 32.000 ton nosilnosti.

V Gruzi je prvič vplula nova ladja »Atlantske plovidbe« iz Dubrovnika, 10.000-tonska čez-oceanska »Mijet«, pred kratkim nabavljena v tujini.

Pomorska podjetja v Pulju

Tudi v Pulju so sklenili ustanoviti novo podjetje »Luka i skladišta«, ki se bo ukvarjalo s prometom v luki. V ta namen nameravajo zgraditi silos in skladišča. Za začetek pa reflektirajo na promet z lesom iz Slovenije. Izračunali so, da zmore obstoječa železniška proga okrog 3600 ton prometa dnevno. Z novim podjetjem pa bi se začelo združiti po-

morsko prevozno podjetje »Istraplovidba« v izgradnji, ki je še vedno brez ladij, ker ni imelo denarja za nabavo. Pozneje naj bi se osamosvojilo. — Nadalje nameravajo združiti nekatera ribiška podjetja v eno podjetje, ki naj bi se imenovalo »Kombinat«. Za to idejo sta podjetji »Istra« iz Pulja in »Mima« iz Rovinja.

V SKLADU Z NOVIM ZAKONOM O LUKAH

Z novim letom nove takse

Z novim zakonom o upravljanju in finansiranju luk, ki stopi v veljavo v celoti 1. januarja leta 1962, bodo začeli pobirati luške takse. Sredstva, ki bodo na ta način dotekala, ne bodo majhna.

Luške takse se bodo vplačevale za vsako tono izkrcanega ali vkrcanega blaga, za vsakega vkrcanega ali izkrcanega potnika, za privez vsake ladje in v nekatere drugih lukah tudi ob ladijske ležarine. Razumljivo je, da bo konč-

ni znesek za vsako lukko posebej odvisen predvsem od njenega prometa, tako tovarnega kakor tudi potniškega.

Kako velikega pomena bo za luke v tem pogledu tudi potniški pomorski promet, dokazuje primer »Jadrolinije«, ki bo morala plačati po približnih predhodnih obračunih na račun navedenih taks okrog 350 milijonov dinarjev na leto. Ta znesek ni majhen in zaradi tega je imenovano podjetje postavljeno pred alternativo: ali zvišati prevozne cene ali zahtevati večjo dotacijo. Poleg luških taks bo morala »Jadrolinija« plačevati tudi poseben znesek za varnost plovbe.

Kakor vidimo, prinašajo določbe novega zakona o lukah vrsto vprašanj, ki jih bo treba razumno urejevati, v vsakem primeru pa je res, da bodo dobri gospodarji v dobrih lukah prav dobro uspevali.

SMRT ALI POŠKODBA — NEIZBEŽNO PLAČILO ZA »ČRNO« VOZNJJO

Vozniški izpit ni samo formalnost

Poglejmo kroniko nesreč zadnjih dni: Traktorist A. P. iz Sečovelj je povozil na cesti I. reda kolesarja in ga hudo poškodoval... 22-letni A. S. iz Ilirske Bistrice se je na ovinku zaletel v obcestni kamen in obležal mrtev... Mopedist B. R. je zaradi nepravilne vožnje trčil v pešca in ga hudo poškodoval...

Talke bi lahko naštevali v nedogled, ali boljše: prometni organi so v tem letu do konca meseca oktobra zalotili na glavnih prometnih žilah BREZ VOZNIŠKEGA DOVOLJENJA — torej brez vozniškega izpita — 102 voznika osebnih avtomobilov, 21 traktoristov, 249 motoristov in 296 mopedistov! Tudi zgoraj navedeni vozniki, ki so plačali svojo drznost črne vožnje s tako hudim krvnim davkom in so hkrati povzročili souporabnikom cest nenadomestljivo škodo na zdravju samo v zadnjih dneh, so iz te čete »črnih« voznikov, ki menijo, da obvladajo tehniko vožnje ter se tako radi sklicujejo na to, da pomeni za slednjega izmed njih vozniški izpit le golo formalnost.

— Tri motorna kolesa sem že zamenjal in sem še vedno zdrav in čil! je vedel povedati nekdo v veseli družbi. Seveda se ni pozabil pohvaliti, kako spretno se izmika kontroli prometnih organov, kajti tudi ta mož je ocenjeval vozniški izpit za formalnost, za izgubo časa ter denarja. Pregovor slečar pravi — o mrtvih samo dobro — vendar bi pokojni motorist, ki je kmalu za tem brez vozniškega izpita žalostno zaključil svoje življenje na asfaltu, gotovo bil prav po zaslugi te »formalnosti« še danes zdrav med svojimi. Izkazalo se je namreč,

da je bil ponesrečenec hudo skregan z osnovnimi prometnimi predpisi. Da, s predpisi o cestnem prometu, katerih znanje je pogoj za pravico do vozniškega dovoljenja.

Akcija »mopede delavcem« je nedvomno koristna in jo vsi pozdravljamo. Tudi prometni organi. Vendar je predsednik Okrajne komisije za vzgojo in varnost prometa Viktor Belcjan ondan s svinčnikom v roki izračunal, da se kaže vsem podjetjem, ki so opremila svoje delavce z mopedi, zamisliti, ali se jim ne bi bolj izplačalo streči zaposlenim z avtomobilnim prevozom, če ne bodo nemudoma poskrbeli za prometno vzgojo mopedistov. Število ponesrečenih mopedistov je namreč doseglo tako kritično točko, da je že danes težko govoriti o rentabilnem računu, ki so ga napravili v podjetjih, ko so opremili svoje ljudi z mopedi. V dolgi vrsti ponesrečenih voznikov mopedov namreč prevladujejo zopet takšni, ki se jim zdi izpit iz znanja prometnih predpisov samo — formalnost.

Velja za vse voznike motornih vozil: krivulja o porastu števila motornih vozil v Sloveniji kaže, da se bo že v petih letih gostota prometa podvojila. To pomeni, da bo po naših cestah bržlota leta 1966 že 110.000 motornih vozil z registriranimi tablicami slovenskih okrajnih mest. Od tega najmanj 44.000 osebnih avtomobilov, da ne omenjamo števila mopedov.

Zatorej ni naključje, da smo tudi pri nas poostili varnostne ukrepe za vse kršilce prometnih predpisov. Izredno visoke denarne kazni bodo po napovedih prometnih organov kmalu strezile marsikakšno vročo glavo,

medtem ko že od 1. tega meseca sem prometni organi dosledno odvzemajo prometna dovoljenja vsem, ki vozijo v opitem stanju. Če dvomite v upravičenost tako poostrenega prometnega režima, vas bodo brž streznili podatki o 122 smrtnih žrtvah v devetih mesecih tega leta na cestah v naši republiki, o več kot tisoč dve sto hujše poškodovanih osebah ter podatki o gnotni škodi, ki jo lahko ovrednotimo že z devetstevilično številko. In zopet lahko ugotavljamo, da je udeležba »črnih« voznikov v tej žalostni bilanci hudo visoka.

Ali lahko po vsem tem še neko trdi, da je vozniški izpit formalnost? Možnost, da bo voznik s pomanjkljivim znanjem prometnih predpisov postal žrtev prometne nezgode in da s svojo prisotnostjo na cesti ogroža druge, je očitna. (bb)

kje so ladje

BELA KRAJINA je na poti iz New Orleansa za Kontinent
BIHAC je 15. novembra priplula v Ancono, kjer manipulira s tovarom

BLED je na poti iz Kopra v New York, kamor prispe 17. novembra
BOHINJ je v Piranu in odpluje 24. novembra na Reko

BOVEC je 10. novembra odplula iz New Yorka in prispe 21. novembra v Tanger, od koder nadaljuje pot v Gibraltar, Savono, Genova, Neapelj, Solun, Benetke (Porto Marghera), Reko, Trst in Koper
DUBROVNIK je od 5. novembra v Leningradu, od koder odpluje tovor za Tržič (Monfalcone) dne 19. novembra

GORANKA je 17. novembra priplula v Aleksandrijo, kjer raztovarja
GORENJSKA je 13. novembra priplula v Aleksandrijo, kjer raztovarja in odpluje 18. novembra v Fama-gusto

KOROTAN je 15. novembra odplula z Japonske na zahodno obalo ZDA
LJUBLJANA je 16. novembra odplula iz Splita za Latakijo

MARTIN KRPAJ je 16. novembra priplula v Akabo, kjer manipulira s tovarom

PIRAN je 13. novembra priplula v Rotterdam, kjer raztovarja
POHORJE je 12. novembra odplula iz Eleusis Baya za Emden, kamor prispe 27. novembra

ROG je 13. novembra plula mimo Adena na poti za Jadransko morje

TRBOVLJE je 4. novembra plula skozi Panamski prekop na poti v Oran, kamor prispe 22. novembra
ZELENGORA je od 11. novembra v Pločah in odpluje 18. novembra za Japonsko

NOVA PODJETJA V REKI

Z zvezi z novim zakonom o upravljanju in finansiranju luk bo v Reki namesto dosedanjega podjetja »Luka i skladišta« kar sedem novih podjetij. Eno med njimi se bo imenovalo »Luka« in bo imelo vse dosedanje remorkerje, ker bo specializirano za pomoč ladjam pri uploavljenju in izplovljenju. Edino mali vlačilec »Vesta« bo predan novemu podjetju za iztovarjanje in utovarjanje blaga.

Skrb Ljudske tehnike za kadre

Okrajni odbor Ljudske tehnike v Kopru je v svojem obsežnem programu namenil posebno skrb pouku tehnične vzgoje v osemletkah. Zahtevnejše oblike dela Ljudske tehnike terjajo nedvomno tudi izpopolnjevanje prosvetnega kadra za tehnični pouk, zato bodo priredili v tem šolskem letu kar dva tečaja za vse predavatelje: prvi tečaj bo še ta mesec za predavatelje tehničnega pouka v sedmih razredih osemletk, meseca decembra pa bo ponovitev tega tečaja, na katerem bo obravnavano gradivo za osme razrede osemletk. Predvidevajo,

TEČAJI ZA TUJE JEZIKE

Pred kratkim je organizirala Ljudska univerza v Ilirski Bistrici tečaja za angleški in nemški jezik. Za ta dva tečaja se je prijavilo 35 udeležencev. Razen tega je priredila tudi tečaj za delavce, ki nimajo potrebne kvalifikacije. Na tem tečaju si bo 120 delavcev osvojilo potrebno teoretično znanje, ki jim je potrebno za izpite.

STROKOVNI IZPITI

Po določilih pravilnika za zunanjetrgovinska podjetja bodo morali vsi vodilni uslužbenci in referenti teh podjetij opraviti strokovni izpit v relativno kratkem razdobju. Da bi kandidatom, ki jih bo v našem okraju skupno okrog 90, olajšali to obveznost, sta republiška in okrajna Trgovinska zbornica sklenili prirediti dva dvomesečna tečaja za vse zainteresente. Prvi tečaj, na katerem bodo razen domačih predavateljev predavali tudi predavatelji marborske Višje komercialne šole, se je začel danes, naslednji tečaj bo meseca marca in aprila prihodnje leto.

da se bo obeh tečajev udeležilo najmanj 44 predavateljev.

IZ MATAVUNA

Na svoji zadnji seji je krajevni odbor SZDL v Matavunu ugotovil, da sekciji za komunalne zadeve in kmetijstvo še nista pričeli z delom. O tem bo odbor razpravljati v najkrajšem času. Razen tega pa nameravajo ustanoviti še sekciji za zunanjo politiko in turizem. Velike težave, ki ovirajo živahnejše delo sekcij, predstavlja pomanjkanje prostora, kjer bi se lahko shajale. Gostilniška soba je namreč dokaj neprimerna za družbenopolitično dejavnost in vendar je doslej edino zatočišče za vse organizacije v tem kraju.

KOZINSKA ZADRUGA V NOVIH PROSTORIH

Te dni je kmetijska zadruga »Zabavica« v Hrpoljah-Kozini preselila svoje upravne prostore v novo zgradbo pri železniški postaji. Tod je tudi njena delavnica za vzdrževanje voznega parka in skladišča materiala. Doslej je bila uprava zadruga ločena od svojega operativnega dela, kar je oviralo medsebojno povezavo. Izpraznjene prostore bodo uporabili v stanovanjske namene.

NAGRADNO TEKMOVANJE

Tudi okrajna komisija za vzgojo in varnost v prometu v našem okraju je razpisala nagradno tekmovanje za mladino iz znanja cestno prometnih znakov. Na hrbtni strani urnikov, ki so jih tiskali prav v ta namen, je namreč vrsta prometnih znakov, katerih pomen je treba rešiti in poslati rešitev na naslov: Okrajna komisija za vzgojo in varnost prometa v Kopru — najkasneje do 5. decembra letos. Zrebanje udeležencev tega zanimivega tekmovanja bo v Ljubljani, kjer čaka pionirje 200 lepih knjižnih nagrad.

RAZPRAVA O ZAVODIH

Minuli teden je bilo na Oblo Ilirska Bistrica posvetovanje o vprašanju uveljavljanja družbenih organov v samoupravnih ustanovah in o uveljavljanju politično izvršilnih organov ljudskega odbora — svetov. Ugotovili so, da te ustanove v glavnem izpolnjujejo svoje naloge. Razpravljali so tudi o reorganizaciji proračunskega zavoda otroškega vrtca, ki bi ga kazalo reorganizirati in postaviti na ekonomske temelje.

Vlomilec v lastnem stanovanju

Ko je 14. t. m. L. Z. iz Pirana prijavil organom Ljudske milice vlomno tatvino v stanovanje, iz katerega naj bi neznan storilec odnesel 900 tisoč dinarjev v gotovini in nekaj zlatnine, gotovo ni računal na to, da se tako pretkan vlom ne bo ostal organom kriminalistične službe prikrit. Rekonstrukcija vloma in najdeni sledovi so namreč varnostnim organom kaj kmalu pokazali sled do ugotovitve, da je bil storilec nekdo od domačin. Lastnik stanovanja L. Z. je kmalu nato pod težo bremenitih dokazov priznal, da je sam fingiral vlom v svoje stanovanje zgolj iz koristiljubnih nagibov, kar dokazuje tudi podatek, da je mož visoko zavaroval svoje nepremičnine in vrednostne predmete pri DOZ, od katerega se je nadejal visoke odškodnine.

Ker sodi zavajanje organov javne varnosti med kazniva dejanja, se bo tudi L. Z. kmalu zagovarjal pred sodiščem.

SPREMEMBE V OKRAJNI KOMISIJI ZA NOGOMET KOPER

Izvršni odbor Okrajne zveze za telesno vzgojo Koper je na svoji zadnji redni seji razrešil dosedanja odbor zaradi nešportnega vedenja posameznih članov in tudi zaradi neenotnosti pri sklepih in odločitvah komisije. Na isti seji so imenovali novi odbor, ki ga sestavljajo: Marjan Čotič, Maks Kotnik, Miro Martelanc, Boris Košle, Danilo Slavec, Franjo Kunaj in Anton Rozman.

Novemu odboru želimo čimveč uspeha pri njegovem delu in pri razvoju in širjenju nogometne igre v našem okraju.

R A Z P I S

Upravni odbor Zdravstvenega doma Piran razpisuje delovno mesto za:

1. RAČUNSKEGA USLUŽBENCA-ke
2. ADMINISTRATORKE

Pogoji: pod 1. srednja strokovna izobrazba z nekaj prakse pod 2. nižja administrativna šola in znanje strojepisja.

Nastop službe takoj ali po dogovoru. Prejemki po pravilniku o osebnih dohodkih. Ponudbe pošljite v roku 8 dni.

Po sklepu komisije za razpis delovnih mest pri Zavodu za zaposlovanje delavcev Koper

razpisujemo

- naslednja delovna mesta:
1. šefa izpostave Zavoda za zaposlovanje delavcev v Kopru za Sežano;
 2. administrativno moč Zavoda za zaposlovanje delavcev v Kopru za Hrpolje.

Pogoji: pod 1. srednja strokovna izobrazba z najmanj 10-letno prakso v javni službi; pod 2. nižja strokovna izobrazba z najmanj 5-letno prakso v administraciji. Ponudbe je poslati na Zavod za zaposlovanje delavcev v Kopru najkasneje do 20. novembra 1961.

Z A H V A L A

Ob smrti naše drage mame, stare mame, tašče, tete in svakinje

MARIJE MAHORČIČ

ki nas je za vedno zapustila dne 3. novembra 1961, se najprizrečneje zahvaljujemo vsem, ki so jo spremenili na njeni zadnji poti, darovalcem cvetja ter pevskemu zboru iz D'vače za ganljive žalostinke.

Žalujoci: hčerka Elka, sinovi Pepi, Ivan, Franc in Alojz z družinami ter ostalo sorodstvo. Naklo pri Divači, Divača, Trst, Opčine, Benetke.

V popularni zbirki

DETEKTIV

so na programu dela svetovno znanih piscev kriminalnih romanov, kot so Georges Simenon, Agatha Christie in drugi.

Popularna zbirka

DETEKTIV

bo izhajala do konca leta 1961 enkrat mesečno, v letu 1962 pa vsakih štirinajst dni.

Cena posameznemu zvezku je 150 din.

V popularni zbirki

DETEKTIV

sta doslej izšla dva romana francoskega pisatelja detektivskih romanov Georgesa Simenona:

Maigret in stara gospa (v oktobru)

Maigret se boji (v novembru)

V popularni zbirki

DETEKTIV

bodo v kratkem izšla še naslednja dela, polna napetih dogodivščin in konfliktov:

Maigret v New Yorku (v decembru)

Zločin na Holandskem (1. januarja 1962)

Maigretova prva preiskava (15. januarja 1962)

Državna založba Slovenije

Ljubljana, Mestni trg 26



imeX

EXPORT — IMPORT
K O P E R
J G O S L A V I J A

EXPORT:

vseh prehrabnih proizvodov — kmetijskih produktov — živine in divjačine — proizvodov ribje industrije — izdelkov domače obrti — lesa in lesnih proizvodov — kuriva in goriva — gradbenega materiala — proizvodov kovinske, kemične, tekstilne in ostale industrije

IMPORT:

vseh artiklov široke potrošnje rezervnih delov za vse vrste avtomobilov, traktorjev, ladijskih motorjev in za vse ostale stroje, naprave in opremo — tehničnega materiala — strojev, opreme in potrebščin za domačo industrijo — reprodukcijskega materiala — ribiških potrebščin in vseh ostalih industrijskih proizvodov

Glavni direktor 100
komercialni sektor 43
finančno-računski
sektor 244

IMEX-KOPER

Telex: 035-11

142

NB Koper 602-11-1-420

Predstavništva:

BEOGRAD 27-331

LJUBLJANA 32-746

ZAGREB 35-639

OSIJEK 29-57

RIJEKA 42-74

SARAJEVO — SKOPJE

Mali oglasi

USLUŽBENKA z dolgoletno neprekinjeno prakso v splošno administrativnih, predvsem personalnih poslih, z znanjem strojepisja, delno stenografije in pasivnim znanjem italijanskega jezika želi menjati službo. Pogoji, skromno stanovanje.

Pismene ponudbe pod »Vestna« v upravi lista.

ZA JESEN IN ZIMO DOBITE NAJCENEJE V »MAGAZZINI ALLA STAZIONE«, Trst, Ulica Cellini št. 2, poleg železniške postaje, veliko izbiro konfekcijskih izdelkov. Odjemalci s propustnico imajo poseben popust.

POHIŠTVO dnevne sobe naprodaj. Informacije in ogled Vojkovo nabrežje 9 (mizarstvo), Koper.

P R E K L I C

Preključem besede, ki sem jih izrekla o Ivanu Franetiču iz Laž št. 1 ter izjavljam, da so neresnične.

Angela Premrl,
Senožeče 18

Kino

KOPER: 17.—19. novembra ameriški barvni film SPI SLADKO MOJE; 20. in 21. novembra sovjetski barvni film DEKLE BREZ NASLOVA; 22. in 23. novembra jugoslovanski barvni CS film BOLJE JE ZNATI; 24. in 25. novembra italijansko-francoski barvni film HERKULES IN KRALJICA LIDIJE.

IZOLA: 17. novembra jugoslovanski barvni film EDINI IZHOD; 18. in 19. novembra ameriški film CRNA ORHIDEJA; 20. in 21. novembra italijansko-francoski barvni CS film HERKULES IN KRALJICA LIDIJE; 22. in 23. novembra sovjetski barvni film DEKLE BREZ NASLOVA; 24. novembra ameriški film DETEKTIVSKA ZGODBA; 25. in 26. novembra jugoslovanski barvni CS film BOLJE JE ZNATI.

SMARJE: 18. novembra jugoslovanski barvni CS film BOLJE JE ZNATI; 19. novembra poljski CS film ORDEN ZA HRABROST; 22. novembra italijansko-francoski barvni CS film HERKULES IN KRALJICA

LIDIJE; 25. novembra jugoslovanski film STIRINAJSTI DAN; 26. novembra sovjetski barvni film DEKLE BREZ NASLOVA.

SKOFIJE: 18. novembra poljski CS film ORDEN ZA HRABROST; 19. novembra jugoslovanski barvni CS film BOLJE JE ZNATI; 23. novembra italijansko-francoski barvni CS film HERKULES IN KRALJICA LIDIJE; 25. novembra sovjetski barvni film DEKLE BREZ NASLOVA; 26. novembra jugoslovanski film STIRINAJSTI DAN.

SEZANA: 16. in 17. novembra ameriški CS film OB 3.10 PROTI JUMI; 18.—19. novembra jugoslovanski CS film SAM; 21. in 22. novembra italijanski CS film MLADI MOJZE; 25. in 26. novembra ruski film SOPER PO SILI.

POSTOJNA: 16. in 17. novembra italijanski CS film VELIKA VOJNA; 18. in 19. novembra ameriški barvni CS film HELENA TROJANSKA; 21. in 22. novembra jugoslovanski film IZGUBLJENI SVINCNIKI; 23. in 24. novembra jugoslovanski CS film KAKšno IME DATI MESTU; 25. in 26. novembra ameriški film NEKATERI SO ZA VROČE.

KRVODAJALCI

V Postaji za transfuzijo krvi Izola, so se prijavili 6., 7. in 9. novembra kot krvodajalci:

BOLNICA IZOLA: Marija Premrl, Milka Rožac, Alma Stubelj, Ema Valantič.

MEHANOTEHNIKA: Pavla Trebec; OSNOVNA ŠOLA PINKA TOMAŽICA KOPER: Lina Badalič, Anica Božič, Mire Cetin, Mila Eferl, Zora Ličen, Velja Markovič, Tone Mesec, Nada Mušič, Marčeta Rebec, Marija Rodela, Silva Samsa, Sonja Sardoč, Nika Tavželj, Eda Valentič, Olga Zerjal.

PLM IZOLA: Franc Rapaš; PRIMORSKI TISK KOPER: Vida Cuk, Ana Herkov, Mara Plesničar; TEHNOSEKOP: Jordan Furlanič;

GP 1. MAJ KOPER: Jože Bernik, Avdo Besič, Slavko Brajkovič, Slavko Brodar, Stanko Černe, Ale Dedič, Alojz Furlan, Ivan Karanovič, Ismet Karadžić, Ivo Knežič, Edham Kozarac, Mija Krumpak, Vinko Lanjšček, Metod Mlinarič, Jože Novak, Milorad Perušić, Marjan Petrečič, Stanislav Remec, Mirko Stoisavljevič, Slavko Svetek, Marko Španič, Ivo Urbančič, Marko Vidovič, Romano Vlah, Anton Vrbič, Dušan Zerbo.

OZZS KOPER: Sonja Bertok, Valerijan Bertok, Marija Ivetač, Stane Kuhar, Franc Semen, Mara Sonec. SOČA KOPER: Marjan Dovč.

PRED PRIMORSKIM PRVENSTVOM KOŠARKARJEV V SEŽANI

Partizan Postojna - favorit št. 1

V nedeljo bo v Sežani tradicionalno primorsko košarkarsko prvenstvo za mladince, ki ga prireja komisija za košarko pri OZTV s sedežem v Postojni.

Največja zanimivost tega vsakoletnega turnirja je, da se ga udeležujejo tudi mladinska moštva iz goriškega okraja, ki so že

nekajkrat osvojila na njem celo prvo mesto.

Organizatorjem tega prvenstva so letos poslali društva do predpisanega roka vrsto prijav, kljub temu pa je malo verjetno, da bo nedeljska udeležba v Sežani prekosila lanskoletno, ko je tekmovalo kar osem mladinskih vrst.

Lani so osvojili prvo mesto in

pokal mladinci Partizana iz Pirana, čeprav jih nihče ni štel med favorite. Težko pa je verjeti, da jim bo takšen podvig uspel tudi tokrat, kajti Partizan iz Postojne odhaja v Sežano s postavo, ki letos ni imela resnega konkurenta niti v okrajni članski ligi in niti na kvalifikacijah za vstop v prvo republiško košarkarsko ligo. Postojnčani, ki jim šteje povprečna starost komaj 16 let in pol, bodo zato tudi v nedeljo v Sežani prvi favoriti za osvojitve pokala, čeprav tudi drugačna razvrstitev ni izključena. Moštva iz Sežane, Koprja in Ilirske Bistrice so namreč tako močna, da utegnejo prirediti marsikakšno presenečenje.

Turnirske tekme, ki se bodo pričele ob osmih zjutraj, bodo igrali v sežanski telovadnici.

IZOLSKI TABORNIKI BODO IMELI OBČNI ZBOR

Poln koš lepih uspehov

V nedeljo, 19. t. m., ob devetih zjutraj bo peti redni letni občni zbor izolskih tabornikov. V času svojega obstoja so dosegli prav zavidljive uspehe. Naj navedemo le nekatere: priredili so štiri samostojne letne tabore, na katerih je preživelo počitnice več kakor 120 članov, priredili so tri smučarske tečaje in se udeležili vseh tekmovalnih v okrajnem, republiškem in v letošnjem letu tudi zveznem merilu. Uspehi, ki so jih

dosegli na letošnjih tekmovalnih, so razveseljivi, saj so moški v C skupini zasedli dve republiški in eno zvezno prvo mesto. Udeležili so se raznih partizanskih pohodov po Brkinih, na Učko, po občini Izola itd. Razen tega pa so si letos s prostovoljnimi delom uredili svoj društveni prostor. Sodelovali so pri raznih delovnih akcijah in opravili več kot 1500 prostovoljnih delovnih ur.

Seveda imajo pri svojem delu tudi težave, zlasti jim primanjkuje gmotnih sredstev, vendar upajo, da bodo tudi te težave z razumevanjem odgovornih činiteljev prebrodili. Občni zbor bo zanimiv, zato vabimo vse tabornike, starše in prijatelje taborništv, da se ga udeležijo.

Anton Juriševič

NOGOMET

X. kolo slovenske cone nogometne lige je prineslo vrsto presenečenj. Med vsemi je bila bržkone najbolj nepričakovana zmaga Gorice, ki je v nedeljo na tujem igrišču premagala enajstonoč Celja. Po tej tekmi se je Gorica usidrala na tretje mesto v lestvici. Pred njo sta le Triglav (Ljubljana) in Slovan.

V NEDELJO OKRAJNO LAHKOATLETSKO PRVENSTVO V KOPRU

Bo že prvo okrnjeno?

Po uspelem občinskem prvenstvu v atletiki, ki je bilo v začetku tega meseca na obnovljenem stadionu v Kopru, in po vrsti podobnih prireditvah v drugih občinskih središčih ter medšolskih in šolskih tekmovalnih lahko zanesljivo napovemo »kraljico športa« lepše čase tudi v našem okraju.

Rezultat vseh prizadevanj bo tudi nedeljsko okrajno lahkootleško prvenstvo, za katero se je doslej prijavilo že okrog 95 tekmovalcev. Ven-

dar vse kaže, da se bodo pomerile na tej športni manifestaciji samo štiri občinske reprezentance: sežanska, postojnska, koprška in hrpeljska, medtem ko do minule srede niso poslali prijav iz Ilirske Bistrice, Izole in Pirana, čeprav je rok za prijave že potekel. Takšen odnos vsekakor ni v prilog dobro zasnovanemu programu atletskih prireditev. Kdaj si bo končno v nekaterih občinskih središčih utrla pot spoznanje, da nam brez množičnega udejstvovanja športnikov v tej panogi ne bo uspelo vzgojiti kvalitetnih moči za vse ostale športne veje?!

Radio KOPER

VSAK DAN, RAZEN NEDELJE: glasba za dobro jutro z objavami ob 7.15 in 7.35, poročila ob 7.30 in 13.30, dnevnik ob 15.00.

NEDELJA, 19. XI.: 8.40 Z vedro pesmijo v nedeljsko jutro — 9.00 Naša reportaža: »Kako kupujemo« — 9.15 Zabavni zvoki — 9.45 Poje Abbe Lane — 13.30 Sosedni kraji in ljudje — 14.00 Glasba po željah — 15.00 Poročila — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.15 Poje slovenski oktet in ženski kvartet — 15.30 Igrajo veliki zabavni orkestri.

PONEDELJEK, 20. XI.: 13.40 Odlomki iz oper — 14.30 Od ansambla do orkestra — 15.15 Dnevnik — 15.30 Slovenske narodne pesmi.

TOREK, 21. XI.: 13.40 V ritmu z malimi ansambli — 14.00 Paleta zabavnih popevk — 14.30 Šola in življenje: »V muzeju NOB v Krompirju« — 14.50 S festivala mladinskih pevskih zborov v Celju 1961 — Zbor učiteljskega romunske narodne manjšine iz Vršca p. v. Koriolana Bugariča — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 V domačem tonu.

SREDA, 22. XI.: 13.40 Zabavni ritmi — 14.00 Odmevi iz Jugoslavije — 14.30 Za oddih in razvedrilo igrajo orkestri Norrie Paramour, Arturo Mantovani in Ricardo Santos — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Poje zbor »Jakobus Gallus« iz Trsta.

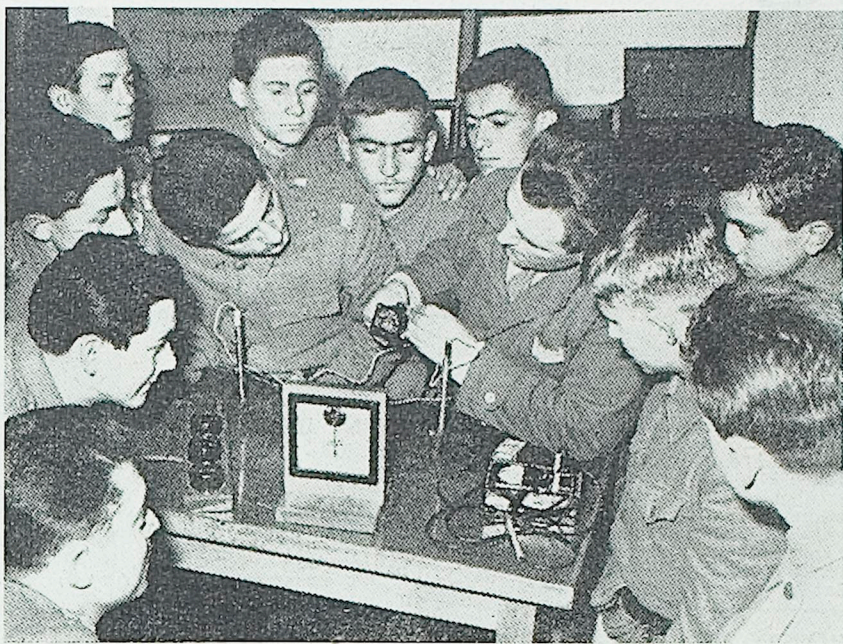
ČETRTEK, 23. XI.: 13.40 Igra orkester Nelson Riddle — 14.00 Glasba po željah — 14.30 Melodije za prijetno popoldne — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Slovenske narodne pesmi.

PETEK, 24. XI.: 13.40 Poje zbor RTV Ljubljana — 14.00 Vedro in popularno — 14.30 Operetne melodije — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Domače aktualnosti: »Samouprava v manjših podjetjih« — 15.40 Glasbena medigra.

SOBOTA, 25. XI.: 13.40 Poročila — 13.40 Popevke in ritmi od tu in tam — 14.30 Majhen koncert zabavne glasbe — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Zapojejo in zaigrajmo.

SINDIKALNE PODRUŽNICE, PODJETJA, USTANOVE, ŠOLE IN ORGANIZACIJE!

Prijavite strelske ekipe svojih delovnih kolektivov za tekmovalje v počastitev 20. obletnice vstaje in v čast Dneva JLA za prehodni pokal najboljših strelskih ekip mesta Koper! Tekmovalje bo od 5. do 20. decembra 1961 v Streškem domu. Prijave pošljite najpozneje do 1. decembra 1961 na naslov Strelske družine Koper, v Kopru, Gallusova ul. št. 5.



Pred jubilejnim Dnevom JLA kratek pogled v življenje njenih pripadnikov: gojenci podoficirske šole za zveze pri pouku termoelektricitete

Premalo kalorij za šolarje

Naj se ustavimo najprej z nekaj besedami ob delovnem dnevu dijakov naših srednjih šol. Medtem ko velja za vse zaposlene osebe 7 ali 8-urni delavnik, se lahko domala slednji dijak pred nočnim počitkom pohvali vsaj z 10 ali celo večurnim intenzivnim delom.

Ob teh tegobah, o katerih naj bi razmišljali sestavljenci učnih programov, pa velja omeniti še deljen pouk z opoldanskim presledkom na večini srednjih šol. No, dijaki, ki stanujejo v dijaških domovih ter imajo tople opoldanske obroke, niso izpostavljeni tej nevarnosti v takšni meri kot dijaki-vozači, ki pa na večini šol v tem šolskem letu celo prevladujejo. Niso redki primeri, da se dijak odpravi zdoma ob 5.30 zjutraj in se vrača domov zvečer tudi po 19. uri. Resda je imel nekaj prostega časa med dopoldanskim in popoldanskim delom pouka, vendar naj navedemo samo položaj vozačev koprskih srednjih šol. Ne le, da se dijaki nimajo kam za teči v tem opoldanskem presledku, ampak nimajo tudi nobene možnosti za redno prehrano. Le malokdo izmed teh dijakov se namreč lahko hrani v gostišču ali menzi, kjer velja ob še

tako skromnih zahtevah obrok najmanj 150 dinarjev. Zato je razumljivo, da se poslužujejo dijaki-vozači samo svojih od doma prinesenih malic, ki pa nikakor ne zadovoljuje osnovnih prehranskih potreb rastočih mladih ljudi.

Ali je torej odveč bojazen, da utegne tak način prehrane ob naporu umskem delu ogroziti zdravje večine vozačev? V Kopru se sicer zelo zavzemajo, da bi kar najhitreje uredili ta problem v dijaškem domu, vendar je zmogljivost doma kuhu-

nje očitno premajhna, da bi lahko zadovoljili vse interese. Podobno je tudi v Postojni in drugod, zato je skrajni čas, da postane vprašanje cene in izdatne prehrane takšnih dijakov predmet vseh družbenih sil. Razen tega, da sedanji položaj dijakov-vozačev ni v skladu z osnovnim načelom naše družbe v skrbi za mladi rod, lahko tudi pričakujemo, da utegne sednji način prehrane teh mladih ljudi povzročiti kasneje naši družbi nenadomestljivo škodo.

(bb)

Koper dobi dom Ljudske tehnike

Številni aktivni člani Ljudske tehnike v našem okrajnem mestu pogrešajo že več let primerne prostore, kjer bi odvijali svoje aktivnosti. Predvsem mislimo na mladino, ki je vključena v vrsto krožkov, da ne omenjamo hudo pogrešanih prostorov za pouk tehnične vzgoje na osemletkah v Kopru.

Z ureditvijo novega pionirskega doma na se je končno ponu-

dila priložnost za takšno pridobitev v poslopju prejšnjega doma. Društvo prijateljev mladine v Kopru je namreč že pred časom ponudilo te prostore Ljudski tehniki v skupno uporabo. Tako so dobršen del obnovitvenih del in prezidav že zaključili in napovedujejo, da bo otvoritev novega doma Ljudske tehnike, ki bo služil tudi za razne druge družbene dejavnosti, še ta mesec — ob Dnevu republike. Dokončno bodo dom uredili do novega leta. V priložju obnovljenega poslopja bo sodobna modelarska delavnica in foto laboratorij, medtem ko bo v prvem nadstropju učilnica, v kateri bodo tudi sodobne naprave za prometno vzgojo mladine: maketa z vsemi ustreznimi signalnimi napravami. Javna pohvala gre vsekakor kolektivu koprške pošte, ki je na lastno pobudo ponudil svojo pomoč in bo v sodelovanju s prometnimi organi uredil vse električne inštalacije za ta prometni kotiček.

b

USPELO SREDNJEŠOLSKO ŠPORTNO TEKMOVANJE V KOPRU

Bogato poplačan trud učiteljsčnikov

Uspešno dvodnevno športno manifestacijo koprskih srednjih šol lahko uvrstimo med doslej najbolj obsežno medšolsko športno prireditev v našem okrajnem mestu. Športno društvo koprškega učiteljskega »Jadrana«, ki je bilo pobudnik in organizator te športne prireditve, pa je na ta način najlepše počastilo 15-letnico obstoja tega zavoda.

Športne prireditve so se pričele že v soboto s slavnostnim uvodnim ceremonijom, na katerem je razvil predsednik ObLO Koper Miran Bertok tudi društveni prapor. Razen tekmovalcev oziroma ekip vseh koprskih

srednjih šol so prisostvovali na tej slavnosti tudi vsi predavatelji učiteljske. Velja omeniti tudi udeležbo tekmovalne ženske ekipe Industrijske kovinarske šole, čeprav je na tem zavodu skupno vsega sedem deklet. S sorazmerno slabo udeležbo pa so nekoličanj razočarali dijaki slovenske gimnazije, ki so sodelovali le pri nekaterih tekmovaljih.

Prijetnega športnega vzdušja in tekmovalne vne udeležencev ni motilo niti slabo vreme, zato so tudi rezultati dokaj zadovoljivi.

Na zaključni prireditvi, ki je bila v nedeljo popoldan v prostorih Uči-

teljske, je predsednik MSD Jadran podelil pokale in diplome najboljšim ekipam. Prehodni pokal je za najvišje število zbranih točk dobila ESS, kateri sledijo po skupnem plamenu MSD Jadran in IKS, medtem ko je med ženskimi ekipami zbrala največ točk MSDJ. Pokal so za moško ekipo prejeli tudi dijaki IKS.

Branka Z.

Koprčani nazadujejo

Tekmovalje jesenskega dela okrajne rokometne lige se bližajo kraju. Pred nami je le še eno kolo. Zmagovalec je tako rekoč že znan, ker zadnje kolo ne more kdove kako bistveno vplivati na končni vrstni red. Na vrhu lestvice je Partizan I iz Pirana. Edini resni nasprotnik mu je ekipa ESS, ki pa ima precej slabšo razliko v golih.

V tekmah VII. in VIII. kola so večinoma zmagali favoriti. Zanimivo je, da je ekipa Učiteljskega premagala mo-

● Do oktobra letos je bilo v koprskem okraju 1148 prekrškov, od tega 417 zoper vinjene osebe, v postopku zaradi vinjenosti pa je bilo 658 oseb.

štvo Partizana I iz Koprja s tremi goli razlike. Čudno da izgublja to moštvo, ki je bilo še pred dvema letoma v republiški ligi in ima dobre igralske s šolskimi ekipami.

REZULTATI VII. KOLA:
Piran II : Koper II 20:13
Gimnazija : IKS 17:19
Koper I : Učiteljske 19:22

REZULTATI VIII. KOLA:
Koper II : Gimnazija 17:9
IKS : Koper I 19:25
ESS : Piran II 18:7
Izola : Piran I 12:16

KONČNA LESTVICA:
Partizan Piran I 7 7 0 180:79 14
ESS Koper 6 6 0 138:86 12
Partizan Koper 6 4 2 127:93 8
Partizan Izola 7 4 3 156:123 8
IKS Koper 7 3 4 150:165 6
Učiteljske 6 2 4 99:129 4
Partizan Piran II 7 2 5 89:139 4
Partizan Koper II 7 1 6 105:144 2
Gimnazija 7 1 6 72:136 2

Tekme med Učiteljskim in Partizanom Koper I nismo upoštevali, ker je bil vložen protest.

V zadnjem kolu igrajo:
Partizan Piran II : Partizan Izola,
Partizan Koper I : Partizan Koper II,
Gimnazija : ESS, Učiteljske : IKS,
Piran I je prost.

»E«

TRGO CENTER
VELETRGOVSKO PODJETJE Z INDUSTRIJSKIM BLAGOM
KOPER

vabi cenjene odjemalce, da si ogledajo velike
zaloge domačega in uvoženega blaga:

tekstila, volne, ženske, moške in otroške konfekcije,
obutve, trikotaže itd. v skladiščih na debelo ter v vele-
blagovnici »DOM« in »MODA« v Kopru in »BRANKA«
v Portorožu.

Ne zamudite ugodne priložnosti!

Sedemdesetletnik s colibrijem

Kuzman Milak, čevljar iz Novega Sada, ki bo letos dopolnil 71. leto svojega življenja, je že dolgoletni navdušeni mopedist in znan po mnogih naših krajih, predvsem seveda v njegovi ožji domovini — Vojvodini. Kadarkoli se vozi s svojim Colibrijem, povsod vzbuja ta vselej dobrovoljni in nasmehljivi vozač Colibrija veliko pozornost in občudovanje. O njegovem lanskem podvigu — v štirinajstih dneh je prevozil 2000 km dolgo pot — so pisali številni naši časopisi. Letos pa se je lotil še večjega podviga. Nedolgo tega je krenil na krožno potovanje po Jugoslaviji ter je v manj kot 20 dneh prevozil več kot 3.000 kilometrov. Krenil je iz Novega Sada preko Rume, Sabca, Zvornika, Koviljače v Han Pijesak, nato preko Romanije v Sarajevo in naprej v Mostar.

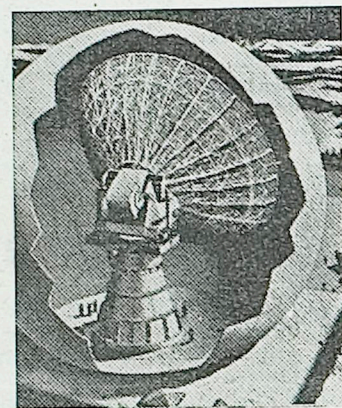
Split, Omiš, Sibenik, Zadar, Senj, Pulj in Koper. Iz Kopra pa preko Postojne, Ljubljane in Zagreba domov v Novi Sad. Na vsej razsežni poti ni imel niti ene okvare na Colibriju kljub temu, da je vozil po zelo težkih terenih, v slabem vremenu in na dolgih relacijah, od katerih je najdaljša (Vlase-nica—Mostar) znašala 240 km na dan. Brez dvoma veliko priznanje dobremu vozaču in do-bremu vozilu.

KRVNI DAVEK

V srednjem veku pri nas ni-so plačevali krvnega davka. Imeli so plačane vojake ali pa kupljene sužnje kakor na primer Benečani. Kadar pa je bila kakšna večja vojna, so morale tudi posamezne vasi oddajati določeno število vo-jakov. Splošno vojaško obvez-nost so namreč vpeljali šele okoli leta 1750. Naborov niso poznali. Zupan je dobil obve-stilo ali ukaz, da mora vtak-niti iz svoje občine določeno število fantov v uniforme. Zu-pan se je popraskal po tilniku, zbral okoli sebe starešine in premožnejše posestnike. Sku-paj so razglabljali o tem, ka-terega od mladeničev bi žrtvo-vali cesarju. Skoraj vedno je izbor padel na sinove ubožnih kočarjev, češ saj tako in tako ne morejo živeti. Domenili so se, kdaj jih bodo šli »lovit«. Ponoči so se zbrali na določe-nem kraju, planili na mlade-niča, ga zvezali in oddali gos-poski. Če pa jim je fant po-begnil, so mu pod noge meta-li palice, da bi se ob njih spo-taknil in padel. Tako so ga uje-li in fant je šel za kdo ve koga v žerjavico po kostanj.

UČINKOVITA REKLAMA

Pred kratkim so ameriški biznismeni zahtevali od last-nikov kinematografov, naj ne predvajajo reklam le pred predstavo, marveč tudi med predvajanjem filma in to na tistem mestu, kjer doseže zgodba svoj višek. Med pre-dvajanjem filma »Zločin in ka-zen«, po romanu Dostojevske-ga, se je na tistem kraju, kjer se Razkolnikov odloči za umor, nenadoma pojavil na platnu napis: »Spoštovani gledalci! Najbrž se sprašujete, zakaj neki se Razkolnikov tako raz-burja. Zadeva je zelo prepro-sta: tedaj še niso poznali na-sih pomirjevalnih praškov!«



Človeški um je že skonstruiral radarske antene, ki lahko ugo-tavljajo predmete tudi skozi debele zidove. Na sliki je na-zorno prikazano betonsko ra-darsko zaklonišče, ki varuje elektronske naprave pred arktičnimi vremenskimi ne-všečnostmi. Kako ogromna je zadeva, kaže primerjava z ljudmi ob vznožju antene

ZMAGALA JE BURJA...

Da, zmagala je burja in to na — bojnem boju. Pisana zgodovina gotovo ni starejša od naše burje. Nemara je naj-starejši pisan podatek o burji na Vipavskem iz leta 392 po našem štetju. Tedaj sta vojskovodji Stilikon in Teodozij napadla Evgenovo in Flavija-novo vojsko. Teodozijeve le-gije, ki so prvi dan utrpeli poraz, so krenile naslednjega dne v protinapad. Evgenova vojska, ki so jo v glavnem se-stavljali Galci in Italci, je bila še vedno premočna. Tedaj pa je prišla slabšema na pomoč burja. Pritisnila je s tako silo, da je zmagovalce kar pomen-drala. Zavijala je tako, da vo-jaki niso slišali povelj. Burja je po svoje gnala puščice in kopja, tako da niso dosegla sovražnikov. Med tem pa je narastel pritisk z nasprotne strani. Teodozij je izbral zme-d in premagal Evgena ob re-ki Vipavi.



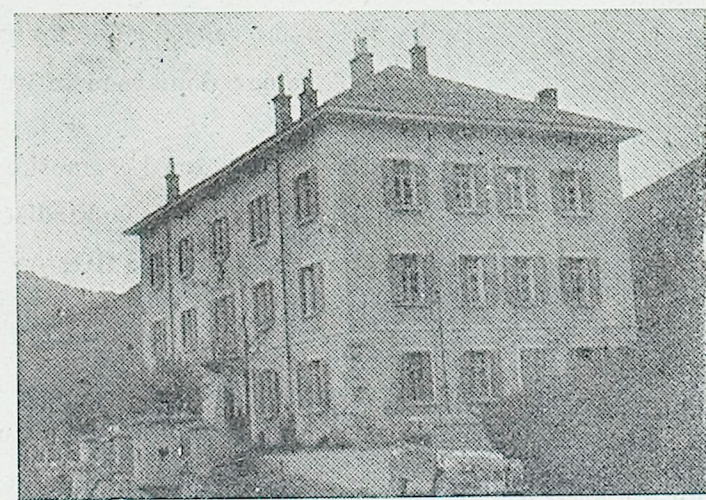
17. novembra 1961 • ZADNJA STRAN • Leto X. — Štev. 47

Zdravilišča iz vojašnic

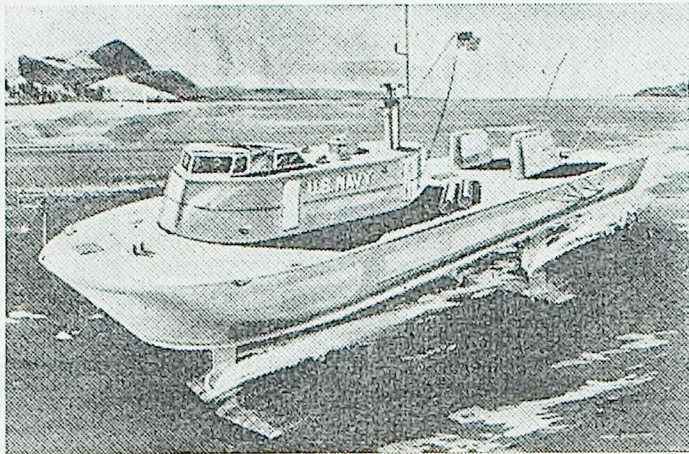
V bližini nekdanje jugoslo-vansko-italijanske meje so Ita-lijanci zgradili več vojaških objektov. Nekdanje vojašnice so po osvoboditvi spremenile svoj pomen in svojo podobo. V vojašnici v Podbrdu že ne-kaj let sem tečejo statve. Tod je tovarna volnenih izdelkov Bača, kjer izdelujejo najboljši kamgarn in drugo volneno blago. V tovarni so zaposlene delavke iz vse Baške grape, ki so si morale nekdanj škati kruha kot gospodinjske po-mošnice po raznih mestih in celo v Egiptu.

V Petrovem brdu so pred desetimi leti preuredili nekda-njo vojašnico v klimatsko zdravilišče. Tod se vsako leto zdravi blizu pet sto rekonva-lescentov za pljučno TBC, ki so iz vseh krajev naše države, največ iz Slovenije. Petrovo brdo leži na prehodu iz doline Bača v Selško dolino, na kra-ju, ki je 804 m nad morskó višino. Alpska klima se tod meša z vplivom millega južne-ga podnebja. Zdravilišče so le-ta 1951 uredili železničarji in čeravno se zdravilišče še dan-es imenuje »Klimatsko zdra-vilišče železničarjev«, je v njem najmanj železničarjev in nji-hovih svojcev. Leta 1955 so namreč sklenili sporazum z bolnišnico TBC Golnik in pro-ščituberkuloznimi dispanzerji, da bodo svoje rekonvalescente pošiljali v Petrovo brdo.

V Podbrdu pa so »demobili-zirali« še eno vojašnico. V njej so uredili dom počitka za sta-re in onemogle. V njem je približno 80 oskrbovancev, ne-kateri izmed njih so tod že



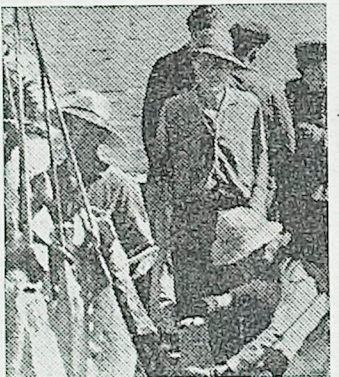
Bivše kasarne v Podbrdu



Poročali smo že o naporih za zgraditev letetič podmornic. Model takšnega letetičnega podmorskega vozila v ameriški izvedbi kaže naša gornja slika



Znani ameriški filmski igralec Frank Sinatra ima zaradi obil-nih osebnih dohodkov tudi obilne skrbi za svojo varnost. Zaradi tega ima najetih več osebnih čuvarjev. Ti hkrati opravljajo tudi službo strež-jev. Ker se zvezdam večkrat zahoče nenadne zabave, ima Frank vedno s seboj v poseb-nem priročnem kovčku vse po-trebno: od raznih žganih pi-jac pa do kvart. Na sliki: Si-natra je na ulici srečal stare-ga prijatelja — in srečanje je treba seveda proslaviti, zato osebni Frankov stražar kar pri priči odpira shrambo za žgane pijače, da bo gospodar-ju in njegovemu gostu natočil čaši viskija



MOTORNA VOZILA V SVETU

Število motornih vozil v sve-tu stalno raste. Po podatkih iz leta 1960 je bilo v obeh Ameri-kah 83.564.000 avtomobilov na-sproti 79.444.500 v letu 1959. V Evropi 31.450.000 (28,8), Aziji 3,9 milijona (3,6) itd. Skupaj je bilo na vsem svetu 125 mi-lijonov (117,8) avtomobilov. Na prvem mestu so seveda ZDA s 74 milijoni avtomobilov, dru-ga je Velika Britanija s 6,7 mi-lijona, Francija s 6,2, Zahodna Nemčija s 4,7, Sovjetska zveza s 4,1, Italija z 2,5, Španija s 450.000, Vzhodna Nemčija s 300.000, CSR 270.000, Poljska 200.000 in Jugoslavija z okrog 80.000 avtomobilov. Naša država je v tem pogledu na 20. mestu v svetu. Za nami so med dru-gimi Grčija (77.000), Madžarska (58.000), Romunija (35.000), Bol-garija (32.000), Albanija (6.000) itd. V. K.



V Parizu je bilo pred dnevi veliko govora o sporu med dvema družinama zaradi otro-ka, sedemletnega Didierja, ki ga je pred leti posvojila dru-žina Novak, zdaj pa so se ja-vili pravi starši in ga hočejo zase. Novakova (na sliki z ma-lim Didierom) ima še to smo-lo, da se prav te dni ločuje in so zato pravi starši uveljavili pravico do otroka tudi pri so-dišču. Novakova je zato otro-ka skрила pri prijateljih in ga še zdaj zama isčejo po vsem Parizu. Mali Didier je na svo-jo krušno mater izredno nave-zan in noče niti slišati o ločit-vi od nje

PES NA SODIŠČU

Med sodno razpravo v šved-skem mestu Rudköpink je iz-pod sodnikove mize mahoma planil pes. V gobcu je držal čevljar, ki je bil, kot se je kasneje izkazalo, sodnikov. Med sodnikom in med advoka-tom, ki je branil gospodarja psa, se je vnela juridična di-skusija. Advokat je protestiral proti sodnikovi odločitvi, naj psa naženejo. »V tej deželi,« je rekel advokat, »ni zakona, ki bi branil psom prisostvovati sodnim obravnavam.« Toda so-dnik se ni dal. Dejal je: »Ob-stoji pa zakon, ki prepoveduje prisostvovati sodnim obravnavam tistim osebam, ki še niso izpolnile 18 let. Vaš pes pa še ni polnoleten!« In tako so psa postavili pred vrata.



— Zal sem njemu dal zad-nji primerek današnjega časopi-sa...

GOVORI 11-17

VOHUNSKI ROMAN IZ II. SVETOVNE VOJNE

Nova prepustnica je napravila svoje. Dementjov je šel v pristanišče takoj za kolono. Ena ladja je bila že zasidrana, druga pa se je počasi in previdno približevala. V daljavi je bilo slišati odločen glas povelja, kovinsko rohnenje motorjev, pljuskanje vode...

Dementjov je stopil na ladjo in si s kapitanovim pomočnikom ogledal ladjo. Videti je bila kakor nova. Podpalubje je bilo suho in čisto in nekaj močnih žarnic je osvetljevalo vsak kotiček. Ničesar ni bilo pripomniti.

Dementjov se je napotil h kapitanu.

Bil je neobrit in zanikrno oblečen možakar. Ravno-dušno je poslušal Dementjova in mu potisnil pod nos ladijski dnevnik.

Dementjov se je podpisal in mu dejal:

»Vaša ladja je dobro urejena, skoraj vzoren red je na njej.«

»Ali je mogoče našemu Reichu kaj očitati?« je rekel kapitan in se tiho, skozi nos zasmeljal.

Dementjov je skomignil in odšel iz kabine.

Pred njim se je pojavil Krammerhof.

»Delate, kapetan Ruckert?«

»Delam, če lahko temu rečem delo,« je rekel De-mentjov z vzdihom.

»Zakaj se pa jezite?«

»Zakaj pa naj bi bil vesel? Na vsakem koraku ti obešajo na nos, da je Nemčija na kolenu.«

»Kdo na primer?«

Dementjov je z očmi pokazal na vrata kapitanove kabine.

Krammerhof je pokimal.

»Hvala lepa, kapetan.«

Dementjov je stopil z ladje. Druga ladja se je pravkar usidrala in privezala, vendar mostu še niso spustili.

Dementjov se je sprehodil ob ladji in razmišljal o tem, kako je obtožil kapitana. »Ne, ne, nič ga nisem po-lomil,« si je dopovedoval, »tudi tokrat sem ravnal po-vsem pravilno. Krammerhof mi bo potem še bolj vero-val...«

K njemu je pristopil Krammerhof, ki je pravkar prišel z ladje.

»Ta umazana svinja je rekla to tudi meni,« je dejal zaupljivo in ga prijel pod roko. »Naposled pa so časi zares težki, ne verovati je pravzaprav isto, kakor vdati se, mar ne?«

»Tako je,« mu je odvrnil Dementjov navdušeno.

»Žal, temu falotu ne moremo do živga. Nikogar ni, ki bi ga lahko nadomestil, on pa mora voditi transport z vojniki. Toda tega mu ne bomo pozabili. Ne bomo!«

Dementjov je osuplo pogledal Krammerhova. Mar ne dojame, da so Nemčiji dnevi že štet?

S hrupom so prislanjali k drugi ladji mostove. V hipu je Dementjova preblisnila čudna misel. Za trenutek je obstal in rekel:

»Pojdite z menoj na ladjo.«

»Z veseljem. Že od nekdaj me zanima, kakšno je vaše delo.«

Povzpela sta se na ladjo in dežurni mornar ju je od-vedel do kabine. Ladja je bila stara in bi jo morali že zdavnaj vreči v staro železo. Na dnu se je lesketala voda, zrak pa je bil tako težak in pokvarjen, da je bilo težko dihati.

Krammerhof je zakašljal.

Dementjov je mornarju velel, naj pokliče kapitana. Ni dolgo trajalo, ko se je pojavil na vratih. Videti je bil kot kakšen veleposestnik s črnimi valovitimi lasmi. Oblečen je bil le v hlače in tesen črn pulover, ki je poudarjal njegove krepke prsi in široka ramena. Iztegnil je desno roko:

»Heil Hitler!«

»Heil,« je zamrmral Dementjov.

Krammerhof ni črnil niti besedice in niti ust ni pre-maknil.

»Mar mislite v tem smrdljivem hlevu prevažati Hit-lerjeve vojake, kapitan?« se je zadril Dementjov.

»Kaj pa morem zato,« je skomignil kapitan. »Preden so me poslali sem, sem z Danske prevažal krave.«

»Dajem vam dve uri časa. Organizirajte delo. Izerpaj-te vodo, odprite vsa okna in prezračite ta havgljiv hlev. Iz zabojev napravite na dnu ladje lesen pod. Čez dve uri pridem pogledat!«

»Vse bo v redu,« je rekel kapitan in odšel.

Krammerhof je potrepljal Dementjova po rami.

»Ruckert, fant od fare ste! Vas res ne more biti sram jesti svojega kruha.«

Ob treh ponoči so začeli vkrcavati vojake. Obe trans-portni ladji sta odpluli.

Dementjov se je napotil domov. Šele sedaj je po-vsem po naključju opazil za svojim hrbtom zasledovalca.

Ko je Dementjov zapuščal pristančice in šel ob viso-ki zidani ograji, je mahoma opazil, da se utrinja neka zvezda in pušča za seboj dolgo, svetlo sled. Dementjov je zadržal korak, da bi si ta naravni pojav bolje ogledal. Spremljevalec, ki je hitel za njim, je obstal in tedaj ga je Dementjov opazil. V tako pozni uri je mogel biti to samo vohun. Dementjov se je hotel o tem prepričati. Meni nič tebi nič je zavil s pločnika in jo mahnil narav-nost preko trga. Skril se je za nek vogal in videl, kako je možakar tekel preko trga. Dementjov je nadaljeval svojo pot. Nič več ni dvomil. Sledili so ga.

Kaj naj to pomeni? Ali je Krammerhof igral dvojno igro? Mar ne bi bilo zanj bolj preprosto, da bi ga dal are-tirati, ko je bil prišel po novo prepustnico? Enostavno ali ne, tako se je bil pač odločil. Bržčas je hotel izvedeti o njem kaj več podrobnosti. Kdo ve? Dementjov je raz-mišljal... Kaj naj storim? Moram biti miren. Delati mor-am videz, kot da o tem ne vem ničesar in mi je vse skupaj španska vas. Potrudil se bom, da sovražniku zme-dem štrane.